Halkın Gazetesi
Demokrat
19 ARALIK 1979
ÇARŞAMBA
500 KURUŞ

● SERMAYE PİYASASI ÖYKÜSÜ
A. Başer Kafaoğlu'nun
Yazısı Sayfa 3'te

● BOMBA VE SİLAH BULUNMUŞ
Yazısı Sayfa 2'de

Milli Güvenlik Kurulu dün toplandı

Sıkıyönetim 2 ay daha uzatılıyor

DEMOKRAT (ANKARA BÜROSU)

Milli Güvenlik Kurulu, sıkıyönetimin uygulandığı 19 ilde 2 ay daha uzatılmasını tasviye etti. Yapılan açıklamada, "Sıkıyönetimin mutlaka hedefine varması sağlanacaktır" denildi.

Milli Güvenlik Kurulu Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk başkanlığında dün toplandı.

Hükümete, sıkıyönetimin uygulandığı 19 ilde 2 ay daha uzatılmasının tavsiyesi kararlaştırıldığı Milli Güvenlik Kurulu toplantısından sonra yapılan açıklamada şöyle denildi:

"Milli Güvenlik Kurulu bu toplantıda gelişen iç olayları ve yurt çapında asayiş durumunu yeniden değerlendirmiştir.

Bu değerlendirme sonucuna göre, anayasamızda belirtilen devlete ve cumhuriyete, milletin birlik ve beraberliğine ülkemizin bölünmezliğine yönelen anarşi, terör, bölücülük gasp ve soygun olayları bütünü ile önlenememiş ve kontrol altına alınamamıştır.

Bu nedenle her türlü kanun dışı eylemler ve bunların örgütlerine karşı çok etkili mücadele etmek için gerekli görülen yeni idari ve yasal tedbirlerin devam

(Devamı 4.Sayfada)

Faşistlerce bir yıl önce katledilen ADAKOBİRLİK Genel Müdürü Akın Özdemir.

TMMOB Başkanı Teoman Öztürk

"Yüzlerce devrimcinin katillerinden mutlaka hesap sorulacaktır„

ANKARA (DEMOKRAT BÜROSU)

TMMOB Başkanı Teoman Öztürk, Ziraat Mühendisleri Odası Adana Şubesi Başkanı ve Adako Birlik Genel Müdürü Akın Özdemir'in faşistlerce katledilişinin yıldönümü nedeniyle dün yaptığı açıklamada, "Emekçi halkımız Akın Özdemir'in ve yüzlerce devrimcinin katillerinden bir gün mutlka hesap soracaktır." dedi.

Faşist katillerin cinayetlerine her gün yenilerini eklerken devrimci, demokrat ve yurtseverler üzerindeki baskıların yoğunlaştığını belirten Öztürk şöyle dedi:

"Birliğimize bağlı Ziraat Mühendisleri Odası Adana Şubesi Başkanı ve Adako Birlik Genel Müdürü Akın Özdemir Geçen yıl bugün faşistlerce A

(Devamı 4.Sayfada)

Aksu kâğıt fabrikasında üretim durdu

HABER MERKEZİ

Fuel—oil yokluğu nedeniyle üretime ara vermek zorunda kalan fabrikalara dün de Giresun'daki SEKA Aksu Kağıt Fabrikası eklendi. Fabrikada üretime fuel—oil gelinceye kadar üretime araverilerek işçiler izine çıkarıldı. Üretime ara verilmesi nedeniyle gazete kağıdı sıkıntısının daha da artacağı bildirildi.

Aksu Kağıt Fabrikası yetkililerinden alınan bilgiye göre, 870 işçinin çalıştığı ve günde ortalama 200 ton gazete kağıdı üretilen fabrikanın, fuel—oil stokları tamamen bitti. Yetkililer, eldeki kağıt stokunun da bittiğini, fabrikanın fuel—oil gelinceye kadar bakıma alındığını, gerekli fuel-

(Devamı 4.Sayfada)

İstanbul Barosu Başkanı Apaydın

İstanbul Barosu Başkanı, MHP'nin kapatılması için Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulundu

"Cinayetler MHP'nin binasında planlanıyor„

● Pazar günü Aksaray'da MHP ve ÜGD'nin bulunduğu binada yapılan aramada faşistler tarafından öldürülen Cavit Orhan, Tütengil, bazı profesörler ile Orhan Apaydın'ın fotoğrafları, adresleri, eve geliş ve gidiş saatlerini belirten listeler bulunmuştu

HABER MERKEZİ

İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın Başbakan'a ve Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvurarak MHP'nin kapatılmasını ve Anayasa Mahkemesi'nce kapatma davası açılmasını istedi.

Apaydın Cumhuriyet Başsavcılığına gönderdiği suç duyurusunda Anayasa'nın 57. maddesi ve 648 sayılı Siyasi Partiler Yasası'na göre MHP hakkında Anayasa Mahkemesi'nce kapatma davası açılmasını isteyerek, "MHP'nin İstanbul İl Binasında polisce yapılan bir aramada aynı yerde bulunup bu partiyle organik bağı açık olan ÜGD lokallerinde bulunan kanıtlarla MHP'nin Anayasa ve Siyasal Partiler Yasası'na aykırı olarak cinayet ve terör odağı haline dönüştürdüğünün anlaşılması olayıdır" dedi.

Bilindiği gibi Aksaray'daki ÜGD ve MHP'nin bulunduğu binada pazar günü yapılan aramada bir süre önce faşistler tarafından öldürülen Cavit Orhan Tütengil ile bazı profesörlerin ve İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın'ın fotoğrafları, ev adresleri, eve gidiş geliş saatlerini belirten listeler bulunmuştu.

(Devamı 4.Sayfada)

N'OLMUŞ YANİ
BİR TAKIM ADRESLER
BULUNMUŞSA ÜGD'DE.
O ADAMLARIN
BAŞLARINA BİR ŞEYLER
GELİNCE TELGRAF
ÇEKİP TAZİYETLERİMİZİ
BİLDİRMEK İÇİN
ADRES Mİ ARAYACAĞIZ?...

ÇÖKÜNTÜ

Karakaş: Anarşinin hedefleri arasında Meclis de bulunabilir

DEMOKRAT (ANKARA BÜROSU)

Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş, ekonomik ve sosyal sorunların giderek büyüdüğünü belirterek, "Parlamenterler, ülkenin dört bir tarafında cereyan eden olayları iyi

(Devamı 4.Sayfada)

Faşistler Edebiyat Fakültesinde devrimcilere saldırdı

HABER MERKEZİ

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde bir grup faşist devrimci öğrencilere saldırdı. Olayda okulda görevli jandarma erlerinin devrimci öğrencileri dipçiklediği öne sürülürken, ola-

(Devamı 4.Sayfada)

Thatcher, İran konusunda ABD'den yana

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İngiltere Başbakanı Margareth Thatcher 17 Aralık salı günü ABD'ye yaptığı ziyarete başladı. Beyaz Saray'da ABD Başkanı Carter'la görüşen Thatcher, yaptığı açıklamada, İngiltere'nin İran konusunda ABD'yi desteklediğini belirtti. Thatcher, aynı zamanda, "İngiltere'nin her zor anda ABD'nin dostu olduğunun" unutulmaması gerektiğini açıkladı. Carter'a gelince, o da, İran olayları konusunda İngiltere'nin ABD'ye yaptığı yardımları minnetle karşıladığı söyledi.

Ancak, bu arada, iki ülke liderlerinin, İran'a karşı alınacak 'ortak önlemler' konusunda hiçbir açıklama yapmadıkları dikkati çekti.

Thatcher

Jetler bugün Ankara üzerinde uçuş yapacak.

DEMOKRAT (ANKARA BÜROSU)

Hava Kuvvetlerine bağlı F—104 tipi uçak bugün öğleden sonra Ankara'da eğitim uçuşu yapacak

Dört F—104 ve 4 tane de F—4 uçağının eğitim' Anıtkabir, Çankaya, Kocatepe Camii ve Ankara Kalesi üzerinde alçak uçuş yapacakları açık-açıklandı. Ankaralıların uçuş nedeniyle telaşa kapılmamaları isterdi.

tim amacıyla Anıtkabir, Çankaya, Kocatepe Camii ve Ankara Kalesi üzerinde alçak uçuş yapacakları açıklanacak Ankaralıların uçuş nedeniyle telaşa kapılmamaları istendi.

CHP Niğde Belediye Başkanlığı seçiminde demokratik kuruluşların çağrısını reddetti

DEMOKRAT (ANKARA BÜROSU)

Niğde'de 20 Ocak günü yapılacak Belediye Başkanlığı seçiminde demokratik kuruluşların CHP'nin Akın Birdal'ı aday göstermesi durumunda, birlikte hareket edeceğini açıklamasına karşın, CHP Genel Yönetim Kurulu, merkez yoklaması ile İsmail Hakkı Altan'ı aday göstererek çağrıya olumsuz yanıt verdi.

Aralarında CHP'li de-

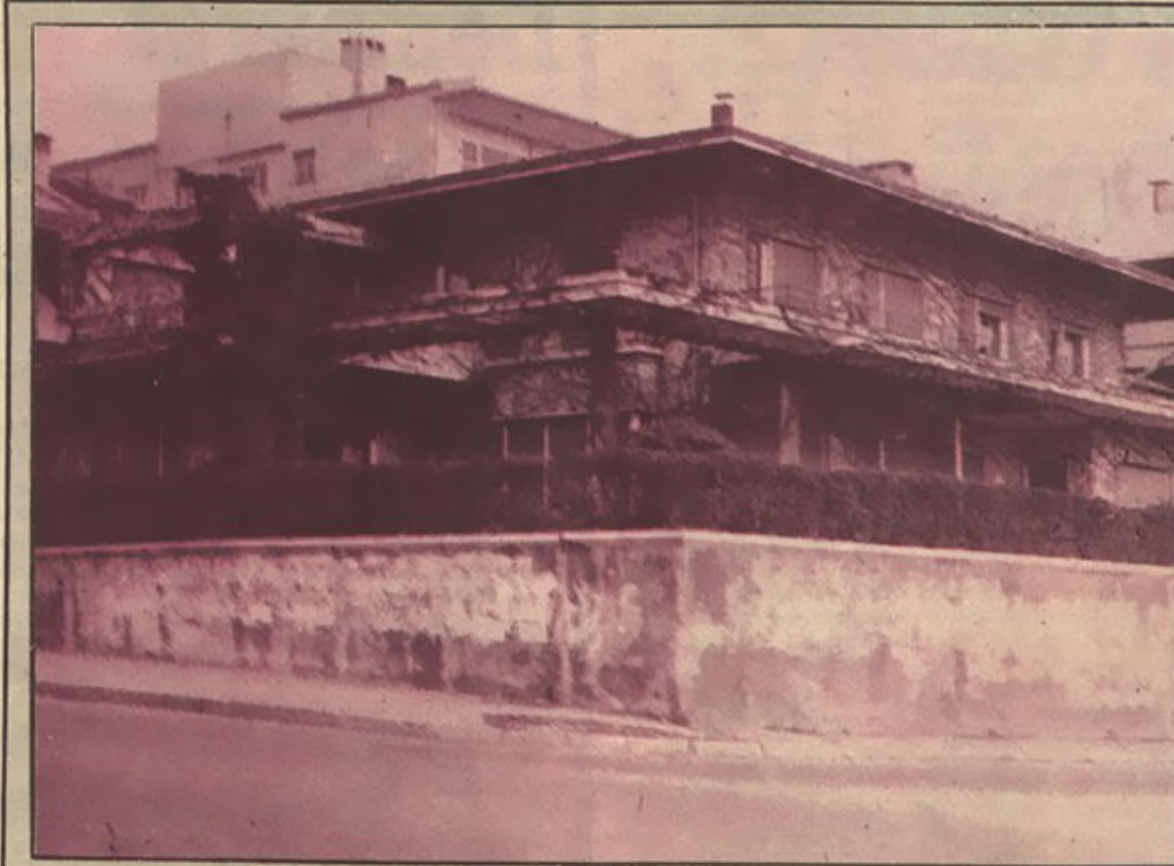
(Devamı 4.Sayfada)

Cumhurbaşkanı seçiminden sonra Hükümetin istifa etmesi gerektiği öne sürüldü

ANKARA (ANKA)

İşbaşındaki Demirel hükümetinin 1980 yılı Mart ayı sonunda yapılacak Cumhurbaşkanlığı seçiminin sonuçlanmasından sonra istifa etmesi gerektiği görüşü savu-

(Devamı 4.Sayfada)

İsmet Paşa'nın Maçka'daki köşkü satışa çıkarıldı

HABER MERKEZİ

İsmet Paşa'nın Maçka'daki çok sevdiği köşkünün varisleri tarafından satışa çıkarıldığı öğrenildi.

İsmet İnönü'nün yakın çevresinin bildirdiğine göre, İstanbul Valisi ve Belediye başkanı Doktor Lütfi Kırdar zamanında çok küçük bir para karşılığı yaptırılan köşkün onarımı ve yıllık bakımı çok masraflı olmaktadır. İsmet İnönü'nün varislerinin içinde oturulmayacak bir eve, büyük miktarda para harcamayı gereksiz buldukları da aynı çevreler tarafından bildirildi.

Sızan haberlere göre, İsmet Paşa'nın Maçka'daki köşküne 35 milyon liraya alıcı çıktı. Ancak İsmet İnönü'nün varisleri verilen parayı yeterlj bulmayarak, köşkü satmadılar.

Ticaret açığı vermeyen kapitalist ülke kalmadı

● Federal Almanya'nın 1965'den beri ilk kez dış ticaret açığı var

DEMOKRAT EKONOMİ SERVİSİ

Federal Almanya Merkez Bankası (Bundesbank)ın yaptığı açıklamada, geçen yıl 18 milyar marklık dış ticaret kazancı olan, Federal Almanya'nın bu yıl dış ticaret açığı vereceği bildirildi.

Paylaşım Savaşı sonrası yaşadıkları refah döneminden çıkarak derinleşen bir ekonomik bunalıma girdiler. Sözkonusu bunalım özellikle 1978'den ,beri, kendinj artan işsizlik, enflasyon, dış ticaret açıkları gibi belirtilerin yoğunlaşmasıyla, hissettiriyor.

Örneğin, 1978'de 34 milyar dolar dış ticaret açığı veren ABD'yi, 1979'da 15 milyar dolarla Japonya izledi. ABD 1979'da, uluslararası para piyasasında 3 ay içinde geri ödeme koşuluyla %14 faizle borç aradı. İngiltere ise aynı nedenlerle %17.5'a varan faiz veriyordu. Ekonomik bir bunalım yaşadıklarını açıkladıkları 1974'de ABD borç para konusunda % 4'ün üzerinde çıkmıyordu.

Renault'a 123 bin lira zam yapıldı

HABER MERKEZİ (THA)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Fiyat Kontrol Komitesi'nce OYAK Renault'un zam talebi uygun görülerek, Renault otomobillerine 123 bin lira zam yapıldı.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın OYAK—Renault'un zam talebini kabul etmesinden sonra, firmaya zamlı fiyatla satış konusunda bir yazı da gönderdiği belirtildi.

Bakanlıkça kabul edilen zamdan sonra 407 bin 600 liraya satılan 12 TS model binek otoların

(Devamı 4.Sayfada)

Schmidt güç durumda

DEVALÜASYON KAPIDA

Her şeye zam var

HABER MERKEZİ (ANKA)

Türkiye ile IMF arasındaki 78 milyon dolarlık kredi diliminin kullanılmasına ilişkin görüşmeler tamamlandı. Devalüasyon ve KİT ürünlerine zam yapılıyor. KİT ürünlerine yapılan zamların kamu ve özel kesimin ürettiği tüm mallara yan-

(Devamı 4.Sayfada)

Denizcier, lüks tüketimin kısılmasını istedi

DEMOKRAT (ANKARA BÜROSU)

Türk-İş Genel Yönetim Kurulu toplantısında açış konuşmasını yapan Genel Başkan İbrahim Denizcier, enflasyonun anarşi kadar büyük bir bela olduğunu belirterek, "Demokratik düzen yaşadıkça ve Türk-İş varlığını sürdürdükçe, ücretleri dondurmaya kimsenin gücü yetmeyecektir" dedi.

Bu konuda yapılması gerekenin işçi-işveren-hükümet üçlüsünün akılcı bir diyaloğa girmesi olduğunu belirten Denizcier, üretimin arttırılmasının,, arz ve talep dengesinin sağlanmasının ülkeyi

(Devamı 4.Sayfada)

Milli Eğitim Bakanı, Danıştay kararını hiçe saydı

Hızır Ekşi göreve başlatılmıyor

DEMOKRAT HABER MERKEZİ

İstanbul Milli Eğitim Müdürü Hızır Ekşi'nin görevine döndürülmeyeceği giderek kesinleşiyor.

İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü'nden sızan haberlere göre, Milli EğitimBakanı Orhan Cemal Fersoy, Milli Eğitim Müdürlüğü'ne vekalet eden Şevket Ural'dan, "Danıştayın kararı ne olursa olsun Milli Eğitim eski Müdürü Hızır Ekşi'nin görevine iade edilmeyece-

(Devamı 4.Sayfada)

Kaymakamlar fiyat denetimi yapacak

HABER MERKEZİ

İçişleri Bakanlı'ndan gönderilen bir genelge ile piyasaların denetimine, vali ve kaymakamların başkanlığında kurulacak komitelerin ağırlık vermeleri bildirildi.

Genelgede, Denetim Komitelerinin piyasa ve pazarları tarayarak, yüksek fiyatla mal satanlarla mücadele edilmesi yapılan çalışmaların her hafta rapor halinde bakanlığa bildirilmesi de istendi.

Bomba ve silah bulunmuş!...

Yok barış güvercinleri ya da kardeşlik bildirileri mi bulunacaktı? Gazeteler yazıyor..7 Aralık tarihli gazeteler: ÜGD aranmış 5 tabanca ile 6 bomba bulunmuş.. Bunu tuhaf karşılamak herhalde tuhaf bir tutum.. Bu şuna benzer: Demirci dükkânını ararsanız ilk bulacağınız şey herhalde müzik aletleri ya da kitaplar değil. Örs bulursun, çekiç bulursun. Demirci bunlar olmadan geçimini ,sağlayamaz. Bakkalı ararsanız neler bulacağınız belli. Kasap dükkânında et ve sakatat bulunur. Niçin tuhaf karşılanıyor? Hiç bir şey bulunmasa tuhaf olurdu...

Tuhaf olan, çeşitli suç bildirilerine,önemli başkanlarının,düğüm adamlarının suçlulukları mahkeme kararlarıyla belli olduğu halde çeşitlj lokallerinde suç aletleri bulunduğu halde "silahı ÜGD başkanı falan filandan aldık" diye bir tomarı tutan sanık ifadelerine karşın bu lokallerin hâlâ serbestçe girilip çıkılan ve içinde silahlı şakalar yapılan bir açık yer,bir suç işlenmesi serbest açık olan halinde kalmasıdır. Hem de sıkıyönetim birinci yılını doldururken..

Tuhaf olan aramanın belli (!) sonuçlarının Devlet radyo ve televizyonunda gerekli önemde, hatta hiç verilmemesidir. Halkevlerinden,TÖB-DER'den, çeşitli demokratik kuruluşlardan "yasak yayın" bulunduğunu -ne biçim yasak yayın olduğu da bilinmez ya-davul zurna ile ilân edenlerin, bu haberleri kamuoyuna ancak bazı basın organlarında yer aldıktan sonra duyurmalarıdır. (Er geç duyuracaklardır.)

Tuhaf olan bir kaç fraksiyonun afişi çıktı (o da nasıl afiştir bilinmez), üye olmayanlar girip çıktı, yasak yayın bulundu gibi gerekçelerle bir çok dernek kapatılırken, suç odağı haline gelmiş, babası sayılan Ülkü Ocakları Derneği tam yargı kararları ile kapatılmışken, faşistlerin "Biz sıkıyönetimden sonra lokallerimizi kapattık" sözüne inanılıp, cinayet odaklarının en faali olan ÜGD'de silah depolanmasına seyirci kalınmasıdır.

Faşist demek aslında yalan makinesi demektir. En büyük yalanı kim söylerse faşist merdivende en üst kata o tırmanır. Faşist, cinayet işleyen sonra da onu yalanlıyan kişidir. Faşist kendi yalanları uğruna, bu yalanları doğru göstermek için göz kırpmadan kendi yandaşlarını öldürür. Hitler İkinci Dünya Savaşını başlatırken, "Bize Polonya saldırdı. Savaşı onlar başlattı" demiş ve bu yalanı kanıtlamak için yüzlerce Alman askerine Polonya elbisesi giydirerek Polonya sınırından batıya doğru yürütmüş, hiç bir şeyden haberi olmadan bu yüzlerce masum kişiyi öldürtmüş, cesetlerini basın ve radyo temsilcilerine göstererek yalanını kanıtlamaya çalışmıştır. Faşist budur. Böyle bir düzen kurmak isteyenlerdir faşistler.

Bir nokta daha var. Her yerde ya da çoğunca ÜGD ve MHP binaları aynı yerdedir. Basılan ve 4 tabanca ile bir patlayıcı bulunan ÜGD merkezi ile MHP İstanbul İl Başkanlığı içiçedir. Bunun gibi MHP'nin Şişli ilçesi ÜGD ile aynı binadadır. MHP İl Merkezinde silahlı tabancalı adamların resim çektirmesinin üzerinden bir yıl geçmiştir. MHP'nin Millet Meclisi Grup Başkan Vekili Genel Sekreter Yardımcısı hakkında Sıkıyönetim Mahkemesi suç ihbarı yapmıştır. Ve MHP hâlâ yasal bir parti kişiliğinde ayakta durmaktadır. Yargıtay Baş Savcılığı MHP hakkındaki başvurularla ne zaman uğraşacaktır? Bir partinin suç odağı haline geldiğine ne zaman karar verilir? Ve bir siyasi parti elde böylesine çeşitli ve güçlü kanıtlar varken kapatılmazsa ne zaman kapatılır?

Soruyor, ve ilgililerden yanıt bekliyoruz.

(1953-......)

KEMALETTİN ER

Faşist katillerce katledildi.

Ölümünün 1'nci yılında anısını yaşatacağız.

AİLESİ - FATİH HALKEVİ

FORUM

Ulaşım sorunu yapısal bir sorundur

İrem ACAROĞLU

"Bir ülkede mekânsal örgüt ve yapı, diğer bir deyişle, yerleşmelerin niteliksel ve niceliksel özelliklerine göre mekânda dağıtılması, konumları, kentlerde farklı kullanış alanlarının birbirlerine göre durumları, o ülkedeki toplumsal ve ekonomik yapının mekâna yansımasıdır."

İnsan ve mal taşıması olarak nitelendirilen ulaşım olayı, içinde yer aldığı toplumun, toplumsal ve ekonomik yapısına bağlı olarak biçimlenir ve yarattığı sorunların niteliksel ve niceliksel boyutlarını da yine bu yapılar belirler. Bugün, ulaşım olayının sorun olmadığı ülke hemen hemen yok gibidir. Sorun , az gelişmiş ülkelerde daha da karmaşık ve çözümüm zor bir durum almıştır. Çünkü az gelişmiş ülkelerde teknoloji düzeyleri çok düşüktür, bu tür ülkelerin çoğu dışa bağımlı olduklarından üretim biçimlerini de, ulaşım biçimlerini de yabancılar kendi çıkarlarına göre belirler. Az gelişmiş ülkeler de bölgeler arası kalkınmışlık farkları büyüktür, kentleşme bir kaç büyük kente doğrudur ve sağlıksızdır. Endüstrileşmeksizin yapay olarak büyümekte olan kentlerde, ,doğal olarak mekansal örgüt ve yapılar da çarpıktır, çoğunlukla bir önceki toplumsal ve ekonomik yapıların, mekana yansıması olan eski kent, geçiş dönemi kentinden farklı ,bir yapıya sahiptir. Bütün bunlar kentlerde yapay bir trafik sorunu ortaya çıkmasını nedenler. Sorunun, dikkatleri yapısal sorunlardan uzaklaştırmak için bilinçli olarak abartılıyor olması çözümü daha da güçleştirmektedir.

Sorunun doğru olarak saptanabilmesi için trafik sorununun, tüm ulaşım olayı ve sorunlarının soyutlanmaması zorunludur.

Bir ülkede üretici güçlerin yüksek bir gelişmişlik düzeyine ulaşabilmesi için insan ve eşyanın kolaylıkla taşın taşınabilmesinin gerçekleşmesi zorunludur. Üretim olayının gerçekleşmesinden, üretilen ürünün tüketiciye ulaşmasına kadar ::: geçensüreçte, ulaşım sektörünün işlevini, o alandaki üretim teknolojisi seviyesine uyğun bir şekilde yerine getirmesi gerekir. Üretim olayı, toplumsal değişme ve gelişmenin temel öğesi olduğuna göre ulaşım olayının da üretim ilişkilerinin niteliğine bağlı olarak biçimlenmesi doğaldır.

Makro mekanda arazi kullanılışı diğer bir deyişle mekansal örgüt, o alandaki üretim biçimi ve ulaşım olayıyla belirlenir. Yerleşmelerin niteliksel ve niceliksel özelliklerinin ürününü, denetledikleri alanın büyüklüğü, nitelikleri belirler. Ulaşım biçim ve teknolojisi, bir taraftan bu alanın büyüklüğünü belirlerken, diğer taraftan da yerleşmelerin birbirlerine göreli konum ve özelliklerini etkileyen en önemli ögelerden biri olarak ortaya çıkar.

Ulaşım sektörünün günümüz Türkiye'sindeki sorunlarını doğru kavrayabilmek ve bu sorunlara gerçekçi çözümün yollarını bulabilmek için ulaşım olayını ülkenin toplumsal ve ekonomik yapısıyla birlikte incelemek gerekir.

ÜRETİM - ULAŞIM İLİŞKİLERİ

Üretim olayı beraberinde mekansal hareketliliği de getirir. İnsanların yiyecek toplama devresinden, üretme aşamasına geçmeleriyle yerleşik yaşam da başlamış ve farklı gereksinimlerin karşılanması için mal ve insan akımları bu yerleşmeler arasında yer almıştır.

Tarihte, ilkel—komünal toplumun farklı doğal kaynaklı mallarının değiştirilmesi şeklinde başlayan hareketlilik, tüketilenden fazla üretilmesi, yani artı ürünün ortaya çıkmasıyla hızlanmış ve nitelik değiştirmiştir. Hareketliliğin artması sonucu toplumsal gelişme de hızlanmıştır.

Yine tarih boyunca üretim ve ulaşım teknoloji seviyeleri arasında tam bir uyumizlenmiştir. Örneğin, üretim teknolojisini 10. yüzyılda öküzün çektiği kara—sabandan, beygire çeviren kuzey batı Avrupa ülkeleri, ürün fazlasının taşınımında at arabalarına dönüşmüşler, giderek, biriken sermaye, ürünü arttırıp endüstrileşmenin temellerini atarken, ulaşım teknolojisi de gelişmiş, deniz aşırı taşınım, başlamış, bunun sonucu olarak, geri kalmış ülkelerin kaynaklarına el konmuş buda tekrar ulaşım , teknolojisinin yükselmesini nedenlemiş ve bu süreç bu güne kadar devam edegelmiştir.

Osmanlı İmparatorluğunda, 19. yüzyıl ortalarına kadar üretim teknolojisi ve buna bağlı olarak ulaşım teknolojisi seviyeleri değişmemiş, öküze bağlı kara sabanla alınan ürün kendisini dengeleyen deve kervanlarıyla taşınmıştır.

En önemli gelir kaynaklarından biri olan doğu—batı bağlantısının ülkemizden geçmesinin yarattığı üstünlükler, deniz ulaşımının ilerlemesini engellemiş ve ülkenin buna bağımlı üretim konuları ve alanları önemlerini yitirirken, dışa bağımlılık artmış ve çöküntü hızlanmıştır. Batının değişen teknoloji seviyesiyle yarışılamamıştır. Buna karşılık 19. yüzyılın ikinci yarısında ülkenin verimli alanlarında ürün açıklarını kapatmaya çalışan gelişmiş batılı ülkeler, üretim teknolojisiyle beraber ulaşım teknolojilerini de getirmişlerdir. Örneğin İngiltere, Amerika'nın bağımsızlık savaşından sonra, pamuk gereksinimini karşılamak üzere imparatorluktaki verimli vadilere el atmış, pamuk üretimini arttırmak ve pazarlamayı hızlandırmak ,amacıyla ünlü İzmir—Aydın ,demiryolunu yaptırmıştır. Doğal olarak Cumhuriyetin ilanından sonra ülkemizde, ulaşım sistem seçmeleri, uygulanan ekonomik politikalar paralelinde oluşmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarından 1950'lere kadar geçen dönemde, tarım dışında kapitalistleşme sürecinin hızlandırılması sağlanmağa çalışılmıştır. Bilinçli gayretlerle ilerleme kaydedilen konular ulaştırma ve sermaye birikimidir. Ulaşım ilkel de olsa kapitalist ilişkilerin kuvvetlenmesi için önemli bir araç olarak görülmüş ve ulaşım sektörüne büyük sayılabilecek yatırımlar yapılmıştır. Ancak bu dönemde en azından bu yatırımların yönetildiği ulaşım alt sistemi demiryolu, doğru ve gerçekçi bir seçimdir. 1923'de 3756 km. olan demiryolu ağı, 1950'de 7671km'ye ulaşmış, aynı dönemde karayolları ağının uzunluğu 18335 km'yi bulmuştur. Demiryolu ağı bir taraftan bölgeler arası bağlantıların kurulmasını diğer yandan verimli alanların ilişkilerini sağlarken, karayolu ağı bunu tamamlar nitelikte, demiryolunun ulaşamadığı alanlardaki ürünü toplayıp kesişme merkezlerine taşımada kullanılmıştır.

KAPİTALİZMİN ULAŞIM SİSTEMİNE ETKİSİ

Türkiye'de üretim ve ulusal gelirde sürekli bir artış ve uygulanan ekonomik politikalar sonucu kapitalist ilişkilerin hızla gelişimi 1950'lerde başlamıştır. Ülke ekonomik yapısını tarımdan endüstriye dönüştüren temel atılımı 1960'lardan sonra başlamıştır. Özellikle 1963'den bu yana yapım sanayiinde önemli gelişmeler olmuş ve endüstri gerek ulusal gelir, gerekse üretim açısından tarımı geçmiştir.

1950'lerden sonra Türkiye'de uygulanan ekonomik politika ve ona bağlı ulaşım politikası örnek alınmak istenen gelişmiş ülkeler tarafından saptanmıştır. Bu dönemde ulaşım politikasına ilişkin en önemli karar ulaşım olayın da demiryolunun yerini karayoluna bırakması konusunda olmuştur. Bu günde devam etmekte olan bu politika, (ulaşımın temel araçları olan ulaşım örgüsü ve taşıt yapımından yakıtına kadar), yabancı bağımlılığında kalmış, en erişilemiyecek yerleşmeler bile karayoluyla birbirine bağlanmıştır. Bunun sonucunda, ekonomik yapıda kapitalist ilişkilerin daha da perçinlenmesi, toplumsal yapıda tabakalar arası farklılaşmaların daha da artması ve mekansal yapıda dönüşümün—kentleşmenin hızlanması büyümesi gerekmeyen yerleşmelerin önem kazanması, planlamanın daha da zorlaşması şeklinde gorulmuştur.

Türkiye'de toplumsal gelişmeler yeterli bir düzeye ulaşamamıştır.

Endüstrileşme, çalışanların ağır bir biçim de sömürülmelerine dayanan dengesiz tüketim mallarında uzmanlaşmış, dış pazarlarla yarışma isteminde olmasına rağmen olanakları olmayan, iç pazara dayalı, önemli bir bölümüyle dışa bağımlı bir nitelik gösteren ve birkaç büyük kentin çevresinde toplanmış tekelci bir niteliğe sahip kalmıştır. Bunlara paralel olarak ulaşım olayının ülkede biçimlenmesi de çarpık bir büyüme göstermektedir. Ulaşım olayından beklenen hız, güven, rahatlık ve emniyet ilkelerinin hemen hemen hiç birisi ulaştırma sektöründe gerçekleştirilmemiştir. Endüstri ve hizmetler nasıl birkaç büyük kentimiz ve ilimizde dengesiz ve toplumdaki güçlülerin yararına yönelik bir biçimde yoğunlaşmış ise, ulaşım hizmetleri de birkaç büyük kent çevresinde toplanmıştır. Yaratılan sorunlar yapay sorunlardır.

Görüldüğü gibi ulaşımda sistem seçmeleri, uygulanan ekonomik politika ve sistem seçmelerinden farklı düşünülemez ve yaratılan sorunlara bulunacak çözümler ancak o seçilen sistemi destekler nitelikte iseler uygulama olanağına sahip olurlar.

ULAŞIM MEKANSAL ÖRGÜT VE YAPI İLİŞKİLERİ

Bir ülkede mekansal örgüt ve yapı, diğer bir deyişle yerleşmelerin niteliksel ve niceliksel özelliklerine göre mekanda dağılmaları, konumları, kentlerde farklı kullanılış alanlarının birbirlerine göreli durumları, o ülkedeki toplumsal ve ekonomik yapının mekana yansımasıdır.

Mekansal örgüt ve yapıyla, ulaşım biçimi arasında aynı verilere bağımlılık ilişkilerinden öte, doğrudan ilişkiler de vardır ve bu ilişkiler karşılıklı bağımlılık şeklinde ortaya çıkar.

Yerleşmelerin en önemli yer seçimi ölçütlerinden biz ulaşım eksenleri üzerinde bulunmaktadır, çünkü yerleşmelerin yaşamları doğrudan doğruya insan ve mal akımlarına bağlıdır. Tarih boyunca ulaşım bağlantılarının doğal ya da yapay nedenlerle önemlerini yitirmeleri ya da yer değiştirmeleri bir çok kentin yaşamının sona ermesine neden olmustur. Osmanlı İmparatorluğunun ilk devirlerinde doğuyla batının tek bağlantısı olan kervan yollarının önemini yitirmesinden sonra ise bunlar küçük kasabalara dönüşmüştür.

Bugün, ülkemizde, 17. yüzyıl başlarında Celali isyanları sırasında ortaya çıkmış 65.000'i aşkın kırsal nitelikli yerleşme vardır. Erişilememenin önemli bir ölçüt olduğu yer seçimi sonucu meydana çıkan mekansal örgüt de doğal olarak dengesiz, kademeler arası bağlantılardan yoksun, hizmeti güç bir örgüttür. Bunun yanısıra bölgelerimiz birbirlerinden kalkınmışlık düzeyi açısından da farklıdırlar ve seçilen ve ,uygulanan ekonomik politikaya ,uygun olarak bu farklılıklar giderilememiştir. Kırsal alanların itmesinden kaynaklanan kentleşme sürecinin, endüstrinin bir işlevi olmaksızın ,ortaya çıktığı, ve gidebilecek alanlar da göreli olarak kalkınmış bölgelerin büyük kentleri olduğu için, ikinci dünya savaşından bu yana Türkiye büyük bir mekansal dönüşüme tanık olmuştur. Süreç, sonunda kısır bir döngüye dönüşmüş, zaten sınırlı olan kaynak ve olanaklar bu kentlere harcanmış kalkınmada dengesizlik artmış, bu kentler yer gelen nüfusu emecek durumda olmadıklarından sorunlar daha da büyümüştür. Kentleşme, gelişmenin, toplumsal değişmenin, modernleşmenin bir önkoşulu olsa bile, Türkiye bu pahayı büyük kitlelerin sırtından ve büyük miktarlarda ödemektedir.

Bugün büyük kentlerimizde karşımıza iki büyük sorun çıkmaktadır. Kentlerin büyüme durumları ve toplumsal tabakalaşmanın mekana yansımasıyla oluşan gecekondu olğusu bunlardan bir tanesidir. Bütün büyük kentlerimiz eski yapıların üzerinde gelişmektedirler. Eski kentlerin, toplu olmasına karşın plansız ve toprakta özel mülkiyete bağımlı büyümede, hemen hepsinde izlenen form, yatay, büyükmedir. Ayrıca, kente yeni gelen kır kökenli yüksek ve orta gelir gruplarının seçmediği, fiziksel koşulları bozuk, örneğin çok eğimli alanlara yerleşmektedirler. Bu grubun yerleşmek için hazine arazisi araması, sorunu daha da çapraşıklaştırmaktadır.

SONUÇ

Ulaşım olayı, üretim olayının bir işlevidir. Bu nedenle onunla tam bir tutarlılık içinde bulunması gerekir. Aynı zamanda ulaşım olayı da üretim olayının etkiler.

Bir ülkedeki ulaşım sorunlarının niteliksel ve niceliksel özelliklerini o ülkedeki toplumsal ve ekonomik yapı ve ekonomik ve politik sistem seçmeleri belirler.

Bir an için çözülebileceği varsayılsa bile sistem yeniden aynı sorunları yaratacak, ayrıca çözümden halk yararlanamayacaktır.

Mekansal örgüt ve yapı, ulaşım örgü ve sistemi toplumsal ve ekonomik yapıların mekana yansımaları oldukları için birbirleriyle tam bir bağlantı içindedirler. Arazi kullanılışı, ulaşımı, ulaşım da arazi kullanılışını belirler. Bu nedenle ikisinin bir arada ele alınması ve uygulamada bir araç olarak kullanılması zorunludur.

HANGİ GECE VAR Kİ GÜNDÜZ OLMAYA

MÜCADELE GÜNLÜĞÜ

19 Aralık

1974

D.M.M.A. karşısında faşistlerin devrimci öğrencilere saldırması sonucu İ.Y.Ö.K.D. (İstanbul Yüksek Öğrenim Kültür Derneği) yönetim kurulu üyesi Şahin Aydın öldürüldü.

Öğrencilerden bir şehit daha...

Günden güne artan ölüm haberleri 74'te Şahin'in arkasından yürüyen binlerce öğrenciyi yıldırmadı.

"Bir devrimci ölse bile milyonlar var savaşacak" Böyle düşündü işçi, böyle düşündü öğrenci, Şahin'in ve Şahinlerin anaları ve böyle düşünecek halklar.

O gün de böyleydi. Şahin'in tabutu başında nöbet bekledi arkadaşları, bilendi kinleri, ama ölümün soğukluğu ürpertmedi onları. Aldılar ellerinin üstüne götürdüler, yürüdüler "Şahinler Ölmez" "Anısı mücadelemize önder olacak", "Katil iktidar" dediler.. Kinlendiler, kinlerini haykırdılar. Gönderdiler memleketine, son defa baktılar tabutun ardından ve sessizce dağıldılar

Devletin polisi güvenlik tedbirleri almıştı. Boşa gitti, "Olay çıkmadı" dedi gazeteler. Başlı başına bir olay zaten bu, daha ne olayı beklenir ki? Ülkü Ocakları "bizimle ilgisi yok" dedi. "Biz fikir ayrılıklarından kan dökülmesine değil oturup konu şulmasına taraftarız"dedi. Doğru (!) der. Oturup konuşuyorlar, konuşup liste yapıyorlar. "Yetmez bu kadarı yetmez, can alıcı noktaları bu değil" diyorlar. Ve öldürüyorlar, öldürtüyorlar küçücük çocuklara.. Para verip ellerine "git patlat şu bombayı, neresi olursa olsun farketmez" Tabi farketmez. Gazetelere çarşaf çarşaf barış, kardeşlik sözleriyle dolu demeçler verirsiniz. Ama siz de biliyorsunuz ki her yolun bir sonu var-dır.

1978

Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi Elektrik, gece bölümü 3. sınıf öğrencisi devrimci Asaf Tunç, kimlikleri belirlenemeyen kişilerce Beyazıt Çarşıkapı durağında öldürüldü.

Adana Denizli mahallesinde bakkallık yapan Devrimci Kemal Ersan faşistler tarafından öldürüldü.

Aynı mahallede duvara yazılı sloganları silmeye çalışırken, açılan ateş sonucu Motor Meslek Lisesi öğrencisi, Devrimci Turgay Subaşı öldürüldü.

Gaziantep'te faşistlerin silahlı saldırısına uğrayan Ticaret Lisesi öğrencisi, devrimci Mehmet Aybek öldü.

Adana Sümer Mahallesi'nde bir otomobilden Sümer Kahvesine açılan yaylım ateşi sonucu TİP üyesi, Eğitim Ensitüsü öğrencisi M. Ali Alibeyoğlu öldü, bir kişi yaralandı.

1961

— Bursa'da öğrenciler, Yassıada mahkumlarının affı aleyhinde sessiz bir protesto yürüyüşü yaptı.

1962

Hükümetle, işçi temsilcileri arasında yapılan toplantılarda, çocuk ve kadın işçilerin, gece çalıştırılmaması teklifi kabul edildi.

1965

Birleşmiş Milletler'in Türk tezi aleyhine aldığı kararları protesto etmek için İstanbul Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneğinin düzenlediği mitinge 50 bin kişi katıldı.

BM Genel Kurulunda, Kıbrıs sorununun Türkiye aleyhine sonuçlanması kararını, Ankara Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği "Plansız ve milli ülküden yoksun dış siyasetimizin sonucu", Ege Mustafa Kemal derneği ise, "Türk hükümetlerinin politikalarının yetersizliği" olarak yorumladı.

1970

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencisi, İran uyruklu Firuz Mehmet kimliği bilinmeyen kişilerce öldürüldü.

1973

Aylık Edebiyat ve Kültür dergisi "Yeni Adımlar"ın Ekim 1973 sayısı İstanbul 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin kararı ile toplatıldı.

Dergideki yazı, telif ve çeviri şiirlerden dolayı A. Kadir, Selahattin Yıldırım, Metin İlkin, Tarık Arslan, Kadri Öztopçu hakkında İstanbul DGM'de soruşturma açıldı. Dava DGM kovuşturmalarının ilkidir.

Halkın Gazetesi Demokrat OKURLARINDAN MEKTUPLAR

Devrimciler halkı destekliyor.

Benim Fatih'de bir kahvehanem var. Varlığımın hepsi bu aması var. Bilindiği gibi Akıncı yobazların en etkin olduğu yerlerden birisidir. Ramazanda kahvehaneyi kapatmak için bana baskı uyguladılar ben direndim, diğer kahvehanelerin çoğunu kapattırdılar. Lokantalar dahil tek bir kaçtanesi hariç yetkililere başvurduk gerekli bir sonuç alamadık. Kahvehanenin güvenliği açısından asker ve polis istedim vermediler. Nihayet Dervimciler Fatih'de böyle baskı uygulandığını biliyorlarmış ve bizim oraya gelerek bundan sonra Fatih'de bulunacaklarını ve Halka Karşı koyulacak her hareketin karşısında olacaklarını belirttiler ve akıncı yobazlar bunların geldiğini duymuşlar. Devrimciler bildirilerle ve çeşitli yöntemlerle bunları teshir etmeye çalıştılar. Daha sonra olaylar gelişmeye başladı Akıncılar her gurup halinde gelişinde çatışma çıktı. Epey kayıp verdi,devrimcilerde verdi. Ama Akıncılar daha fazla verdi. Sonunda Akıncılar senin kahvehanende devrimciler solcular oturuyor diye, sen onları getirdin diye beni tehdit etmeye başladılar. Sonunda benim kahvehanemi bombaladılar benim gibi çoğunu bira satan bakkaları bile belirli bu olaylardan sonra Akıncı yobazlar artık daha bizim mahalleden geçemez oldu. eskiden polis-asker istiyorduk vermiyorlardı. Şimdi ise asker-polis hiç eksik olmuyor. Her akşam vakitli vakitsiz aramalar operasyonlar sürüyor. Bu durumun komuoyuna duruyulmasında memnun olurum.

Kahveci METİN CAN

İstanbul'umuz neden pisliğe terk ediliyor?

DEMOKRAT GAZETESİNE,

Ben İstanbul'un pisliğe terkedilmiş bir semtinde oturan bir emekli memurum. Dünyaca tarihi ve doğal güzellikleriyle meşhur olan İstanbul'umuzun bu kadar ihmal edilmesi ne kadar acıdır. Yabancı ülkeler doğal hiç bir güzelliği olmayan yerlerde harikalar yaratırken, çıplak dağları turistik tesisler, parklar bahçeler haline getirirken bizim İstanbul umuz dünyanın en büyük çöplüğü halinde.

Toplanmayan çöpler, süzülmeden denizlere dökülen sanayi artıkları, filitresiz fabrika bacaları. Biz Haliç semtinde oturanlar olarak bu pisliği çok yakından görüyor ve rahatsız oluyoruz.

Bütün bu pisliğin, ihmalin zararlı sonuçlarını yoksul dargelirli bizim gibi vatandaşlar çekiyor. Zenginler nasıl olsa çöplerin üstüne basarak yürümüyorlar. Çocukları lağım sularının içinde oynamıyor. Onlar nasıl olsa Haliç manzaralı evlerde değil, Tarabya'larda, Boğaz'larda ve Türkiye'nin en seçkin yerlerinde oturuyorlar. Onlar Fabrika çevrelerinde oturup o pis havayı teneffüs etmiyorlar.

Ben bu pisliğin, imkansızlıktan veya olanakların yokluğundan doğduğuna inanmıyorum. İstendiği zaman en lüzumsuz alanlara, Dandy cikletlerine, şveps fabrikalarına yatırım yapacak para bulan bir ülkede, milyonların kumar masalarında gazinolarda bir gecede harcandığı, saymakla bitmeyecek kadar israf yapılan Türkiye'mizde halkın sağlığı için çocuklarımızın sağlıklı gelişmesi, insanlarımızın uzun ve sıhhatli yaşamaları için para bulunamaması yokluktan olmasa gerek.

Demokrat gazetesinden bizlerin sesini, dertlerini yetkililere duyurmasını istiyoruz.

Şefik Karlı

İŞ - İŞÇİ - EKONOMİ

Şeker-İş: "İşçi ücretlerinin dondurulması hayaldir."

HABER MERKEZİ

TÜRK—İŞ' e bağlı Şeker—İş Sendikası Genel Başkanı Yaşar Aziz Doğualp, dün başlayan Şeker—İş Genel Yönetim Kurulu toplantısını açmak için yaptığı konuşmada, petrol fiatlarının tekelleşmesiyle ortaya çıkan döviz dar boğazının çözümlenemediğini, bunun için köklü çözümler getirilmesi gerektiğini belirterek, IMF gibi kuruluşların kendi çıkarları doğrultusunda ileri sürdükleri ağır şartların kabulü ile alınacak kredilerin geçici ferahlıklar sağlayacağını, enflasyon hayat pahalılığı ve giderek büyüyen işsizlik sorununun bezginlik yaratacak boyutlara ulaştığını da kaydetti.

Doğualp, sözlerine, işçi ücretlerinin dondurulmasının ve 274—275 sayılı yasaların değiştirilmesinin tam hayal olduğunu da ekledi.

Tekstil, TARİŞ çırçır fabrikasında grev kararı aldı

İZMİR (HABER MERKEZİ)

DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası, bir süredir toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin sürdüğü Menemen Tariş Çırçır Fabrikasında grev kararı aldı. Karara, işverenin Uzlaştırma Kurulu toplantılarına gelmemesi neden oldu. Tekstil Sendikası Ege Bölge Temsilcisi ,İsmail Şentürk, işyerinde çalışan 60 işçi adına işyerine grev ilanını dün astıklarını, 6 işgünlük yasal bekleme süresinin bitiminde greve başlayacaklarını açıkladı.

Şentürk, İzmir ve çevresindeki Tariş'e ait diğer dört çırçır fabrikasındaki toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde de anlaşmazlığa düştüklerini bel itti.

"Devlet dairelerinin faşistleştirilmesi sürdürülüyor"

ANKARA (DEMOKRAT)

Devlet dairelerinde yeni hükümetin kadrolaşma hareketiyle ilgili bir açıklama yapan Tüm—Der Ankara şubesi Başkanı Musa ,Ayın "yeni MC'nin hükümet olmasıyla beraber, işyerinde başlatılan sürgün, kıyım ve faşist saldırılar her geçen gün daha da azgınlaşarak sürmektedir" dedi.

İşyerinde tayinlerin durdurulduğu halde faşistlerin işe alınmakta olduğunu belirten Aydın "sanayi ve teknoloji Bakanlığında plan ve proje Genel Müdür Yardımcılarından olan faşist Sacit Sancakoğlu'nun örgütlediği saldırıların uygulayıcılarını bahçelievler katliamının sanıklarından Abidin Şahiner, Doğan Öz'ün katili İbrahim Çiftçi ve diğer faşist katiller tarafından gündeme getirilmektedir şeklinde konuştu.

Ticaret Bakanlığına bağlı yurttaş Genel Müdürlüğünde faşistlerce işgal edildiğini sözlerine ekleyen Tüm—Der Ankara Şubesi Başkanı Musa Aydın daha sonra sözlerine şöyle devam etti" işyerlerindeki sürgün, kıyım, faşist baskı ve saldırıları kınadığımızı bir kez daha kamuoyuna duyurur bu tür baskı ve tenkit politikalarına karşı mücadele edeceğimizi bildiririz.

Tüm Bel-Zab-Der yıpranma hakkı istiyor

HABER MERKEZİ

Tüm Belediye Zabıta Personeli Haklarını Koruma Derneği (TÜM BEL—ZAB—DER) tarafından yayınlanan bir açıklamayla, Belediye Zabıta Personelinin çok zor koşullar altında çalıştığı, her tür olayla her an karşı karşıya geldiği belirtilerek görevi ağırlaştırıcı koşulların varlığı nedenjyle fiili hizmet zammı talep edildi.

MEM-DER Genel Kurulu toplandı

HABER MERKEZİ

Memurlar Derneği İstanbul Şubesi 1. Olağanüstü Genel Kurulu toplandı. Toplantının açılış konuşmasını yapan Mem—Der İstanbul Şube Başkanı Feyzullah Öztürk, "Tüm çabamız, memurların siyasal düşüncelerine göre bölünmesine karşı çıkmak, demokrasi temelinde birleşerek mücadele etmektir." dedi.

Tekstil işkolunda işçi ve işveren sendikaları umutlu

TÜRK—İŞ'e bağlı Teksif Sendikası, dün Türkiye İşverenler Sendikası ile, TÜRK—İŞ 1.Bölge Binasında yaptığı toplantıda kendisinin ve DİSK'e bağlı Tekstil Sendikasının 54 bin işçi adına, TİSK ile yürüttüğü sözleşmelerden olumlu sonuç alınmasının beklendiğini açıkladı.

Teksif Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın bu yoldaki görüşlerine TİSK Başkanı Halit Narin de katıldı.

CHP Eskişehir İlçe Başkanı görevinden istifa etti

HABER MERKEZİ

Eskişehir, CHP Merkez İlçe Başkanı Muhittin Akıncı'nın görevinden istifa ettiği, yerine Yönetim Kurulu üyelerinden Fazıl Gençoğlu'nun getirildiği bildirildi.

Merkez İlçe Başkanının, trafik kazasında bir vatandaşın ölümüne neden olmasından dolayı 9 ay hapis cezasına çarptırıldıktan sonra İl Başkanlığına gönderdiği bir dilekçe ile istifasını bildirdiği açıklandı.

Sermaye piyasasının yasal bir örgütlenmeye kavuşturulmasını vurgulayan:

Sermaye, banker kurumlarının etkinleştirilmesini istiyor

HABER MERKEZİ

Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) İşletmecilik ve Yönetim Sistemleri Enstitüsü ile Banker Kastell Menkul Değerler A.Ş'nin,İstanbul Sheraton Oteli'nde 17-18 Aralık 1979 tarihinde ortaklaşa düzenlediği", Türkiye Ekonomisinin Finansman Gereği ve Sermaye Piyasası Sorunları" seminerinde sermaye sınıfının bu konuya ilişkin görüşleri ve istemleri dile getirildi.

Bu seminer, tekelce sermaye gruplarının MC hükümetinin kurulmasından sonra hükümetin kendi isteklerini biran önce yerine getirilmesi için ard arda yapılan toplantı seminer ve açıkoturumlardan bir tanesiydi. Aynı zamanda bu seminer, tekelci sermaye ile onun gündemindeki üniversite çevrelerinin bütünleşmesinden de ileri bir adımdır.

Seminerde sunulan bildirilerde ve yapılan tartışmalarda, sermaye piyasasını biran önce yasal bir örgütlenmeye kavuşturulması ve sermaye piyasası yasasının çıkışında banker kurumlarının etkili olması istendi.

KARAKOYUNLU:

Önceki günkü oturumda ilk olarak konuşan, Özay Danışmanlık Limited Şirketi Genel Müdürü ve Otomativ Sanayii Yönetim Kurulu Üyesi Yılmaz Karakoyunlu, devletin sermaye piyasası karşısındaki duyarsızlığını ve zaman zaman takındığı olumsuz tavrı eleştirerek sermaye piyasasındaki aracı kurumlara bu piyasaya istenilen yasal ve yönetsel çerçeveyi getirme yetkisinin verilmesini önerdi.

"Sermaye piyasası, Türk ekonomisinin talihsiz kurumudur" diyen Karakoyunlu, "sermaye piyasasının bugün ulaştığı başarılı noktanın sadece kendi eseri olduğunu" belirterek konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Devletin hukuk düzenleme eğilim ve gereği , devlet ekonomisinin sorunları ile koşut doğrultularda gelişmiş ve devlet ekonomisinin egoizmi bu kurumun bugün yakınılan görüntüsünü belirlemiştir. Bugün sermaye piyasası, devlet ekonomisinin insafına kalmıştır.

"SERMAYE PİYASASI ARACI KURUMLARI, EKONOMİK GELİŞMENİN ÜRÜNÜDÜR. GENİŞLEMEKTE VE PİYASAYI DÜZENLEMEKTEKİ ETKİLERİ ARTMAKTADIR. BU KURUMLARIN ÖNCÜLÜĞÜNDE OLMAK ÜZERE YAPILACAK BAZI GİRİŞİMLER, SERMAYE PİYASASINA İSTENİLEN YASAL VE YÖNETSEL ÇERÇEVEYİ GETİREBİLİR"

"Sermaye piyasası hukuk içeriği düzenlenirken, bu piyasaya sadece özel kesimin yararlanacağı bir finansman imkanı olarak bırakılmış, devlet ekonomisinin egoizminde devletin bu piyasadan aslan payını aldığı ve almakta olduğu ve gelecekde daha çok alacağı hususu gözden kaçırılmıştır. Gerçekte sermaye piyasası, hem özel kesimin hem devlet kesiminin yararlanabileceği bir finansman ortamıdır.

Sermaye piyasası olayında düzenleme çelişkilerinde rastlanılmaktadır.

İlk üç planda sermaye piyasasına yaklaşımında belli anlayış farkları vardır.

Bununla birlikte ilk üç planın vurguladığı husus, sermaye piyasası kurum ve örgütlerinin özel kesime açık olduğudur. Nitekim özellikle üçüncü plan,yatırımların finansmanındaki örgütlerin kamu yerine özel kesime ait olmasını öngörmüş ve hatta kamu fonlarına dayanan kurumların ve hele yatırım bankalarının kesinlikle kurulamamasını belirtmiştir.

"İkinci Planda başlatılan, üçüncü planla sürdürülen anlayışla önemli boyutlarda gelişme gösteren finansman kurumları, dördüncü plan anlayışında şikayet konusu olmuştur. Dördüncü plan Türk Banka Sisteminden şikayet etmekte, bu sektörün iştirakçilik politikası, sermaye sahipliğinin dağılışı ; kredilendirme biçimleri ve kredilendirmedeki sektör tercihlerini beğenmediğini belirtmiş ve bu hususların mutlaka düzeltilebileceğini açıkça ortaya koymuştur. Dördüncü planda sermaye piyasası, tek bir önlem maddesidir. Ve bu madde çerçevesinde, sermaye piyasasının işlemlerinin hemen tümüne yakın bölümü, devletin sermaye sahipliğinde kurulan ve çok büyük ölçüde kamu fonlarına dayanan Kalkınma Bankası aracılığı ile yürütülmek istenmektedir. Kısaca, dördüncü plan'ın sermaye piyasası ilişkisini diğer planlardan ayırmak gerekir. İlk üç plan, devlet ekonomisi egoizminden kaynaklanmakta iken, dördüncü plan meseleye daha çok siyasal görüş farkını esas almıştır.

"Sermaye Piyasası aracı kurumları, ekonomik gelişmenin ürünüdür. Genişlemekte ve piyasayı düzenlemedeki etkileri artmaktadır. Bu kurumların öncülüğünde olmak üzere yapılacak bazı girişimler, sermaye piyasasına istenilen yasal ve yönetsel çerçeveyi getirebilir".

PROF ERGİN:

İkinci konuşmacı İstanbul İktisad Fakültesi Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. Feridun Ergin, "Sermaye piyasasının oluşumunda özel sektörün yeri ve işlevi" konulu tebliğinde, Türkiye'de sermaye piyasası gelişim sürecini ve bu süreci etkileyen etkenleri anlattıktan sonra şu görüşleri ileri sürdü: "Batı ülkelerinde sermaye piyasasını kuranlar ve geliştirenler özel girişimcilerdir. Ancak, günümüzde hemen her yerde devlet sermaye piyasasına müdahale etmiş ve faaliyetini kontrol altına almıştır. Sermaye piyasasının alt yapısı, kamu kredisidir. Büyük firma sayısının çoğalması, işlem gören senetlerin çeşitli olması, faiz mekanizmasının arz ve talebe göre işlemesi, taşınır değerler mülkiyetinin tabana yayılması, "kote" senetlerin hacimli olması, sermaye piyasasının gelişme koşullarıdır. Sermaye koşullarını hazırlamaksızın sanayileşmeyi bir karma ekonomide ileri aşamalara ulaştırabilmek zordur."

KASTELLİ A.Ş' YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Açık oturumdan sonra söz alan üçüncü konuşmacı Banker Kastelli A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı A. Cevher sermaye piyasası örgütlerinin hızla halkın tasarruflarına yönelik bir örgütlenme yapısına dönüşmesi gerektiğini bildirdi.

"İç Finansman Sorununun Çözümünde Sermaye Piyasası'nda Gizlenen Gelişmeler" adlı tebliği sunan Özden Sermaye Piyasası Kanunu'nun hazırlanmasında Banker Kurumları'nın da katılacağı bir komisyon oluşturulmasını istedi.

Özden, konuşmasında tahvil ihracının yalnızca bankalar aracılığıyla yapılması koşulunun kaldırılması, Banker Kurumlarının da tahvil alır-satar kurumlarda durumuna getirilmesinin gerektiği üzerinde durdu. "Bankerler Birliği'nin de oluşturulmasını isteyen Özden, "Banker Kurumlarına yurt dışına açılma imkanı verilmelidir" dedi.

Devletin Sermaye Piyasası'nı yalnızca tahvil ihracı olarak görmesini eleştiren konuşmacı, hisse senetlerindeki durgunluğa devletin 1978'den sonra izlediği politika olduğunu söyledi.

PROF. GÖNENLİ:

Son konuşmacı, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Finans Kürsüsü Başkanı Prof. Dr. Atilla Gönenli, "Dış Finansman Sorununun Çözümünde Sermaye Piyasasının Yeri ve Etkinliği" konulu tebliğinde, ağırlıkla uluslararası finansal pazarları tanıttıktan sonra Türkiye'ye ilişkin şu önerilerde bulundu: "Son yıllarda özellikle kısa süreli banker kredileri ile büyük miktarlarda borçlanan ve daha sonra bu kredileri konsolide ederek bir ödeme planına bağlayan Türkiye'nin borç-ödeme oranı hayli yüksek olduğu için uluslararası kredi piyasalarındaki durumu iç açıcı olmaktan çok uzaktır. 1978 sonunda 14 milyar doları bulan borçlarının faiz ve ana para ödemelerinin önümüzdeki yıllar dışsatımının yüzde 70'ini emeceği bilinmektedir. Türkiye borçlular listesinin bugün oturmuş olduğu alt sıralarda kalmaya devam edecektir.

Kendi kaynaklarımıza dönüp, bu pazarlardan fon aramağa çıkılması halinde sözkonusu kuruluşların bizim ayağımıza gelmeleri olasılığının da küçük bir olasılık olarak düşünmemek gerekir."

Spor Akademisi mezunları meslekleriyle ilgili iş istiyorlar

HABER MERKEZİ

Manisa Spor Akademisi öğrencileri ve mezunları adına yapılan açıklamada Manisa Spor Akademisi mezunlarının köftecilik kahvecilik, şöförlük yaptığı belirtildi.

Yazılı olarak yapılan açıklamada, başlangıçta spor akademilerine övgüler düzülerek hiç kimsenin açıkta kalmayacağı yolunda sözler verildiği hatırlatılarak "oysa bugün, Spor akademisi mezunları, köftecilik, kahvecilik, şöförlük, muhasebecilik gibi hiç ilgisi olmayan mesleklerde uğraş vermektedirler" denildi.

Bugün Türkiye'deki spor çalışmalarındaki aksaklıkları ve çeşitli uluslararası şampiyonalardaki yenilgileri spora, ilgililerin gösterdiği ilgisizliğe bağlayan yazılı açıklamada, dünyadaki tüm ülkelerini spor çalışmalarında bilimsel ve akademik yöntemleri seçtikleri vurgulandı. Ülkemizde bu tür çalışmaların yaratıcılığını somutlaştıracak olan Gençlik ve Spor Akademileri mezunlarının ise, işsizler ya da gizli işsizler ordusu saflarına itildiği de açıklandı.

Öte yandan, yazılı olarak yapılan açıklamada, "Türkiye" de 20 bin beden eğitim öğretmenine gereksinme duyulduğu halde, Gençlik ve Spor Akademisi mezunlarına bu yolda bir hak verilmemekte, tarih, coğrafya vb. derslerin öğretmenleri bu derslere girmekte ya da bu dersler boş geçirilmektedir.

DİSK'in "siyasi birlik" oluşturma girişimlerini eleştiren Yeraltı Maden-İş:

"İşyerleri faşizme karşı mücadelede kaleler haline dönüştürülmelidir"

ANKARA (Demokrat Bürosu)

DİSK'e bağlı Yeraltı Maden-İş Sendikasınca yayınlanan bildiride "mevcut siyasi durumun bir değerlendirmesini yaptıktan sonra "devrimci sendikalara tarihi görevler düştüğüne değinilerek "Devrimci sendikalar işyerlerini faşizme karşı sağlam, dayanıklı ve en önemlisi kalıcı kaleler haline dönüştirmek zorundadırlar" denildi.

DİSK'in Bölge Temsilcileri Meclisi toplantılarının değerlendirildiği bildiride,DİSK yönetim Kurulunun "siyasal birlik" oluşturma girişimleri eleştirilerek "Eğer DİSK yönetimi faşizme karşı mücadelede varım diyorsa, tavanda bir takım kararlar alıp bunu tabanına onaylatma anlayısından vazgeçerek, önce eğitim ve örgütlenme anlayışını değiştirmelidir." denildi.

Bildiride devrimci sendikacılığın önündeki görevler özetle şöyle açıklanıyor'

" işçi sınıfı ve tüm emekçilerin direniş eğilimini örgütlemeliyiz."

"Ekonomik demokratik ve politik haklarımızı kısıtlayacak yasa tasarılarına, uygulamalara karşı koyabilmek için başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm emekçilerindireniş eğilimini örgütlemeliyiz.

Direniş eylemlerinj çeşitli türlerde eylem biçimlerjne kanalize etmeliyiz. Direniş eylemlerini işyerlerinde oluşturacağımız komiteler aracılığıyla hayata geçirmeli bu komitelerin her türlü saldırıyı göğüsleyecek örgütlü teçhizatlı ve kalıcı kurumlar olmasını sağlamalıyız.

İşyerlerinin faşizme karşı mücadelede kaleler haline dönüştürülmesi ülke çapında oluşturulmaya çalışılananti faşist direniş cephesine bağımlı kılınacaktır. Bu amaçla anti-faşist direniş cephesinin tabanda birimleri olarak önerilen direniş komitelerinin yaşama geçirilmesinde sendikalara tarihi görevler düşmektedir."

Konya DMMA özerkliğine kavuştu

HABER MERKEZİ

Konya Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ndeki profesör ve doçent sayısı 11'e tamamlandı ve Akademi Kuruluşunun 9. yılında özerkliğe kavuştu.

Edinilen ,bilgiye göre, kuruluşunu tamamlayan akademinin başkanlığına Prof. Dr. Pervin Yazgan seçildi.

Bank-Sen: Terörün ardında MHP var

HABER MERKEZİ

DİSK'ten geçici olarak uzaklaştırılmış olan Bank—Sen Genel Başkanı Metin Denizmen, başına yazılı olarak yaptığı açıklamada, terörün ardında Milliyetçi Hareket Partisinin bulunduğunu açıkladı.

"Sadece yapılan son arama değil, yüzlerce faşist sanığın ifadesinin, yüzlerce delilin ortaya koyduğu bir gerçek var ki, bu ülkemizde her cinayetin, her bombalama olayının, her saldırının, kitle kırımlarının, terörün ardında MHP olduğudur.'' diyen Denizmen, yargı organlarından bu konuda gerekeni yapmalarını da istedi.

Yakıtsızlık ve susuzluk öğrenimi aksatacak

Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı KAdir Canbakan, Fen Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Şerafettin Aşçı ve Mühendislik Fakültesi Öğrenci Derneği başkanı Gürcü Üreten imzasıyla dün yapılan açıklamada, "Bizler bugün idarenin duyarsızlığı karşısında, sağlıklı bir öğrenim sürdürülmesinin olanaksız hale geldiği Beytepe'de dersleri boykot edip, toplu halde rektörlüğe giderek, sorunlarımızı anlatıp, çözüm isteyeceğiz" denildi.

"Çocuk yılında" bir ilkokul

Yüzlerce çocuk için tehlike sözkonusu olan Nişancı Mehmet Paşa İlkokulunun öğrenci ve öğretmenleri, sorunlarının biran önce çözüme bağlanmasını istiyor.

Nişancı Mehmet Paşa İlkokulu öğrencilerinin yaşamı tehlikede

NEYYİRE ÖZKAN

Karagümrük,Nişancı Mehmet Paşa İlkokulu yanına kazılan bir inşaat temeli, yüzlerce ilkokul çocuğu için tehlike yaratırken, bazı sınıflarda da öğrenimin durmasınayolaçtı.

Nişancı Mehmet Paşa İlkokulu yanında kazılan bir inşat temeli, bitişiğinde bulunan okulun duvarlarının ve bir sınıfın yerlerinin çatlamasına neden oldu. Yerleri ve duvarları çatlayan sınıfta öğrenim yapılamaz duruma gelirken, bu sınıf öğrencileri, başka bir sınıfla birlikte üst üste ,öğrenimlerini sürdürmeye çalışıyorlar.

Okul yetkilileri tarafından bir kaç aydır devam eden bu tehlikenin ortadan kaldırılması amacıyla birçok kez yapılan başvurular tam bir çözüme bağlanamıyor, okul yöneticilerine gerek inşaat sahibinin gerekli önlemi alması gerekse Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından okulun onarımının sağlanması için bir çok kez başvuruda bulundu.

Eski bir yapı olan, Nişancı Mehmet Paşa İlkokulunda, inşaatın yolaçtığı hasar dolayısıyla tehlike oluşması üzerine, okul yöneticileri Milli Eğitim Müdürlüğüne yaptıkları başvuruları sıklaştırdılar. Milli Eğitim Müdürlüğüne yapılan bu ısrarlı başvurular sonucu, okulun onarımı için 23 bin liralık bir ödenek verilmesi kararlaştırıldı. İl Özel İdaresinin, Milli Eğitim Müdürlüğünün emriyle verdiği bu ödenekle okul onarılacak, Ancak, okulun çok eski olması ve 23, bin liralık ödeneğin az görülmesi nedeniyle onarım ihalesini kimse almak istemiyor. İhalenin alınmaması durumunda onarım işi daha da uzayacağından öğretmenler ve velilerin, çocuklar için duydukları endişe sürüyor.

Okulun yanında kazılan temel içi su dolu olduğu gibi, yandaki binanın zarar görmesi için konulan destekler de yetersiz kalmış durumda.

Adalet Y.O. öğrenime başladı

İstanbul Üniversitesj Hukuk Fakültesine bağlı olarak kurulan Adalet Yüksek Okulu Hukuk Fakültesinde yapılan bir törenle birinci öğrenim yılına başladı.

Okulun açılması dolayısıyla düzenlenen törende bir konuşma yapan İstanbul Üniversitesi rektörü Haluk Alp, Türkiye'de Yüksek öğrenim kurumlarının sorunlarına değinerek, "uzun emeklerle yetiştirilen kimselerden her zaman gereğincee yararlanılamıyor. Türkiye'nin yıllardan beri yaşadığı "beyjn göçü" olayı bugünde ağırlığını duyuruyor" dedi.

Tören sırasında söz alan Adalet Yüksek Okulu Müdürü Prof. Dr. Saim Üstündağ ise, günümüzün değişen koşullarına karşın ,adalet hizmetlerinin gereken düzeye ulaşamadığını belirterek "Adalet hizmetlerinin belli bir plan ve program içinde düzenlenmesi gereği ortaya çıkmıştır" dedi.

Sermaye piyasası öyküsü

Arslan Başer Kafaoğlu

Bilimsel sosyalizmin temel kitaplarında kapitalist düzen olgunlaştıkça kar oranlarınındüşeceği ve böylece üreticilerin sermayedarların kâr ile, işletmelerini genişletme olanaklarını gitgide yitireceklerini, bununda kapitalizmin mezar kazıcılarından biri olduğunu yazar. Bu son derece doğru, psikolojik ve sosyopsikolojik davranışlardan bağımsız ama zaman zaman o davranışlarla yoğunlaşıp hızlanan bir süreçtir. Kapitalin sabit yatırımlara giden kısımlarının artışıyla ilgilidir. Kapitalizmin onsuz yapamayacağı eğilim-gidiş-lerle ilgili olduğu için, o yaşadıkça bu bunalıma gidiş-de yaşar, sürer.

Ama günümüzün kapitalizmi La Fontaine'i okumuş tilki gibidir. Bilirsiniz öyküyü. Dalda bir karga vardır ağzında peynirle. Tilki onu , sesinin güzel oluşu övgüsüyle sesini dinlemek için örtmeye çağırır. Karga ötünce peynir yerde ki tilkinin önüne düşer. Bu öyküyü başka bir biçimde de anlatırlar. Gine dalda karga yerde tilki vardır. Tilki yine aynı şekilde kargayı ötmek için kandırmaya çalışır. Karga peyniri bir güvenli yere bıraktıktan sonra öter ve "Beni kandıramazsın. La Fontaine'i okudum ben" der. Bugünün gün görmüş kapitalist düzeni ikinci karga durumundadır. Ölümünün nereden geleceğini bilir, bunu yavaşlatır, bir kuşak daha bir kuşak öteye atmak için bilimsel sosyalist kuramda yazılı gerçekleri halkın sırtından geciktirmeye uğraşır.

Bunun bir yolu bankaya halkın ya da emekçi sigorta kuruluşlarının düşük faizle yatırdığı paraların oradan üzerine bir banka karı konularak alınmasıdır. Burada sermaye banka kredisiyle arttığından sermayeye, özsermayeye gelen faiz yüksek kalır. Şöyle anlatalım: Bir işletmede kullanılan fonlar toplamı 100 milyon ama sermaye 20 milyon ise 4 milyonluk karın kullanılan fonlara oranı yüzde 4 , ama özsermayeye oranı yüzde 20'dir. Verilen faizler zaten masraf olarak geçmektedir. Böyle olunca Marks'ın toplam sermaye için kurduğu denklem ve eğilim trendi şaşmamıştır. Ama birikimin halka ve emekçiye ait kısmı normalin altında meyva (faiz) alırken, kapitalistlere ait sermayenin meyvesi(Kâr) düşmeden kalır. Kapitalizmi savunan ekonomistlerde Marksist teoriyi , birikim fonları, ücret fonları gibi global açıdan görmediklerinden "bakın Marks'ın dedikleri doğru çıkmadı" diye böbürlenirler.

Enflasyon dönemlerinde halk para değeri düştüğünden üç beş kuruş parayı bankaya düşük faizle yatırmayabilir. O zaman kapitalist onu yurt kalkınmasına hizmet ya da bilinçli olmayan özel tutkusuyla kavrayıp sermaye piyasasına sürükler. Der ki ona: "Bak ben şöyle şöyle başarılar elde etmiş bir insanım, şirketim. Yeni bir iş kuruyorum gel sen de ortak ol para kazan..." Ya da şöyle der: ' "Banka sana yüzde 15 faiz veriyor. Ben sana yüzde 24 vereceğim bana borç ver. "Birinci şekilde ona hisse senedi, ikincisinde tahvil satar. Burada da, " "kullanılan kaynak"anlamında "sermaye" artmakta ama, "kapitalistin fonları" oran olarak azaldığı için, kâr oranı yükselmektedir. Aslında bu masum görünüş sonradan daha da bozulmakta ve asıl sermayedar sonradan halka sattığı bu hisse senedi ve tahvilleri toplayıp, vergiden çeşitli şekillerde kaçırarak, özsermayenin meyvesini (burada vergiden sonra ki net kârdır) daha da tatlılaştırmaktadır.

Şimdi bu oyunun sergilendiği bir semineri Sheraton Oteli'nde iki gün süreyle sergilenmektedir. Düzenin önde gelen kişileri profesörler,bakanlar, senatörler,müsteşarlar.. .Bunların ortasında bir Ortadoğu Teknik Üniversitesi.. Para bulamadığı için banker kastelli ile birlikte bu işi düzenleme zorunda kalmış!... Üniversite yetkilisi böyle söylüyor. Bu bile Sermaye Piyasası öyküsünün sıkıntısının kimlere meyvelerinin de nerelere gittiğini açıklamıyor mu?

KİTLE ÖRGÜTLERİNE BASKILAR

Emekçi halkımıza ve tüm ilerici-yurtseverlere yapılan zulüme paralel olarak teknik elemanlar üzerinde de baskı, kıyım ve sürülmeler giderek artmaktadır. Teknik elemanların demokratik kitle örgütü olan TÜTED'in Manisa ve Çanakkale Şubeleri çeşitli bahanelerle kapatılırken, bununla da yetinilmeyerek yöneticileri işlerinden atılmış ya da açığa alınmışlardır. Daha önce TÜTED Antalya Şubesi de yine aynı yoldan kapatılmıştı.

Aynı baskılar diğer demokratik kitle örgütlerine, TÖB-DER şubelerine, çeşitli öğrenci derneklerine, yerel derneklere de uygulanıyor. Gün geçmiyor ki, yurdun bir köşesinden yeni bir örgütün kapatıldığı haberi gelmesin, bu örgütlerin üyelerine yapılan yeni bir saldırı duyulmasın.

Gazetemiz baskıya girerken Çanakkale Asliye Ceza Mahkemesi Yargıcı Necati Öncül'ün, yapılan itirazı haklı bularak Çanakkale valisinin TÜTED Şubesini kapatma kararını kaldırdığı haberini aldık. Umarız bu karar diğer uygulamalar için uyarıcı bir örnek olur. Ancak bugüne kadar bu konuda sürdürülen antidemokratik baskıların üzerinde ayrıntılı olarak durmakta yarar vardır.

Bilindiği gibi Dernekler Yasasının 45. maddesine göre: "... Devletin ülkesi ve milleti ile bütünlüğünün, milli güvenliğin, kamu düzeninin ve genel ahlakın korunması bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde dernek, ... ilgili valiliğin gerekçeli kararı ile faaliyetten alıkonabilir." İşte TÜTED Çanakkale, Manisa ve Antalya Şubeleri bu maddeye dayanılarak kapatılmıştır. Yasanın bu maddesi Anayasa'nın 29. maddesine dayanarak hazırlanmıştır. Her iki maddesi de 1971'de yapılan Anayasa operasyonunun ilerici-yurtseverlere birer hediyesidir(!), o dönemde yapılan anti-demokratik yasa değişikliklerinin sonucudur.

Anayasa'nın 20. maddesine göre; "Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir; düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim ile veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklayabilir ve yayabilir." Yukarıda değindiğimiz gibi 1971 yılının getirdiği anti-demokratik yasa değişiklikleri düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü simgeleyen bu maddeyi anlamsız hale getirmektedir, tüm ilerici ve yurtsever güçleri en temel hak ve özgürlüklerinden mahrum bırakmaktadır.

Üstelik, TÜTED Çanakkale Şubesi, PET-KİM'de çalışan TÜTED üyeleri ve diğer çalışanların işten atılmasıyla ilgili bir bildiri bahane edilerek kapatılmıştır. Ardından da Şube Başkanı ve yönetim kurulu üyeleri açığa alınmıştır. Bütün bunlar, "devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğü", "milli güvenlik", "kamu düzeni" ve "genel ahlak"tan ne anlaşılması gerektiğini veya ne anlaşıldığını çok iyi sergilemektedir.

Manisa, Malatya ve Antalya'da da TÜTED yöneticilerine aynı baskılar uygulanmıştır. Tüm bu anti-demokratik uygulamalar ilerici-yurtsever teknik elemanların yurt çapında örgütlenmesinden ne derece rahatsız olunduğunu göstermektedir.

Yurdumuzdaki faşist terör ve temel demokratik hakları yok etme çabasının bir parçası olarak gördüğümüz bu uygulamaları protesto ediyoruz. Tüm baskılar teknik elemanların yurtsever mücadelesini önleyemeyecektir.

Bu konuda TÜTED İzmir Şubesi ve beş demokratik kuruluş, egemen sınıfların kontrol ettiği basında yer almayan bu son terör uygulamalarını konu edinen bir basın bülteni yayınlamışlardır. Bültende özetle şöyle denilmektedir :

"Hakim sınıfların terör uygulamaları Türkiye çapında devam etmekte olup, süreceği de açıkça ortadadır. Teknik elemanların demokratik kitle örgütü olan TÜTED'in Manisa ve Çanakkale şubeleri sudan sebeplerle kapatıldı ve yöneticileri açığa alındılar. TÜTED'e yapılan baskılar teknik elemanların yurtsever mücadelesini önliyemiyecek ve sürülen, kıyıma uğrayan TÜTED yöneticileri mücadelelerini daha kararlı bir biçimde sürdürecektir."

Öğretim üyelerinin maaşlarından vergi indirimi yapılması istendi

HABER MERKEZİ

Diyarbakır Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Asım Duman, gelişmekte olan üniversitelerde görevli öğretim üyelerinin maaş ve tazminatlarından yüzde 50 vergi indirimi yapılmasını istedi.

Gelişmekte olan üniversitelerdeki öğretim üyesi açığının kapatılması için tam gün gelişme yasasında değişiklik yapılarak özendirici tedbirler alınması gerektiğini savunan Duman, yasa ile ilgili yönetmeliklerin hazırlanmasında, Sağlık, Maliye, Sosyal Güvenlik Bakanlığı temsilcileri ile üniversite Tıp Fakültesi dekanlarının veya birer profesörün görevlendirilmesini istedi.

Öte yandan Diyarbakır Üniversitesi'nde görevli iki dekan ve dört öğretim üyesinin daha önümüzdeki günlerde görevlerinden ayrılarak batı bölgelerindeki üniversitelerde görev alacakları ve böylece öğretim üyesi açığının yüzde 95'e ulaşacağı da bildirildi.

Malatya Belediye Başkanlığı seçimi 10 Şubat'ta

HABER MERKEZİ

Hamit Fendoğlu'nun gecen yıl bir suikast sonucu öldürülmesinden sonra boşalan Malatya Belediye Başkanlığı için 10 Şubat'ta seçim yapılacak.

Bakanlar Kurulu'nun Malatya Belediye Başkanlığı ara seçiminin yapılmasına engel kararı kaldırmasından sonra, Malatya 1. İlçe Seçim Kurulu ara seçimin 10 Şubat 1980 pazar günü yapmasını kararlaştırdı.

Yapılacak ara seçimde, AP, MSP ve MHP yetkili kurulları, bağımsız aday İbrahim Fendoğlu'nu destekleyeceklerini bildirdiler. CHP ve diğer sol partilerin aday gösterip göstermemeleri ise önümüzdeki günlerde belli olacak.

Karakaş

(Baştarafı 1. Sayfada)

değerlendirerek anarşi karşısında ortak bir noktaya gelmelidirler" dedi.

Ekonomik ve sosyal sorunlara çözüm bulacak yasaların çıkartılmasının zorunlu olduğunu bildiren Karakaş, parlamenter yolluklarında 16 katsayının uygulanamayacağını da açıkladı.

Millet Meclisi Başkanı Karakaş, TBMM'de dün düzenlediği basın toplantısında, parlamentonun çalışmamasından en çok demokratik ve laik parlamenter düzeninin zarar göreceğini, dünyanın hiç bir parlamentosunda bizdeki gibi karışık ortamın bulunmadığını bildirerek şunları söyledi·

"Meclis halkla doludur. Parlamentonun iyi çalışması halkın yararınadır. Ama parlamento sanki bir parti merkeziymiş, bir hükümet ve devlet dairesiymiş gibi dolup taşmaktadır. Bu durum parlamentonun iyi çalışmasını, parlamenterin görev yapmasını engeller, parlamentoyu bu durumdan kurtarmadıktan sonra parlamentodan iş çıkartmak mümkün değildir."

Millet Meclisi Başkanı Karakaş, anarşik eylemlerin sisteme yönelik olduğunu, meclislerin de hedefler arasında bulunabileceğini bu bakımdan Meclis güvenliğinin büyük önem taşıdığını sözlerine ekledi.

PARLAMENTERLERİN ÖDENEK VE YOLLUKLARI

Bir gazeteci Cahit Karakaş'a "1980 Bütçe Kanunu tasarısında memur maaşlarına uygulanacak katsayının 22 olarak belirlendiğini, ancak tasarıda parlamenter ödeneklerine 16 katsayısının uygulanması durumunun bulunduğunu" öne sürerek görüşlerini sordu.

Millet Meclisi Başkanı Karakaş, bu soruyu şöyle yanıtladı.

"Bütçede böyle bir madde yer almıştır. Bu anayasa ve buna bağlı olarak çıkarılan 1 sayılı, kanuna aykırıdır. 1 sayılı kanuna göre, parlamenter maaşlarında katsayısı söz konusu değildir. Yolluklara göre hesap yapılır, Bütçe kanununa bütçe kanunuyla ilgili olmayan bir maddenin eklenmesi de yine Anayasa'ya aykırıdır. Bunu ilgililere duyurmak isterim.

SİLAH TAŞIMA

Bir gazetecinin kulislere parlamenterler ve ziyaretçilerin silahla girdiklerini hatırlatması üzerine ise Cahit Karakaş, "Parlamenterlerin silah taşımaları konusunda içtüzükte bir madde yoktur. Ancak parlamentonun güvenliğini sağlayanlara kesin olarak (vur) emri verilmiştir. Giriş ve çıkışlarda kontrollar daha sıkı bir şekilde yapılacaktır" karşılığını verdi.

Tipiye tutulan iki kardeş donarak öldü

DİYARBAKIR (AA)

Diyarbakır'ın Kulp ilçesinden Yeşilköy'e gitmek üzere ayrılan iki kardeşin donmuş cesetleri dere kenarında birbirlerine sarılı olarak bulundu.

Geçtiğimiz cuma günü ilçe merkezinde bulunan dedelerinin yanından Yeşilköy'e gitmek üzere ayrılan 9 yaşındaki Fırat ile 6 yaşındaki İlyas Yaşar'ın eve gitmediklerinin anlaşılması üzerine çevrede arama yapıldı. İki kardeşin bulunması için kurulan arama ekipleri, İlyas ve Fırat adlı iki kardeşin cesetlerini birbirlerine sarılı olarak dere kenarında buldular.

İki kardeşin tipiye tutularak dondukları bildirildi.

RENAULT'A

(Baştarafı 1. Savfada)

530 bin ıradan, ve 422 bin 250 liradan satılmakta olan Station Vagonlar ise 535 liradan satılacaktır.

Yeni zam haberinin açıklanmasından önce, serbest piyasada Renault otomobillerinin fiyatlarının arttığı görülmüştü. Özellikle fabrikanın bir süredir düşük üretim yapmasının da etkisiyle Renault otomobillerinin fiyatları serbest piyasada 800 bin ile 850 bin liraya yükselmişti.

Devalüasyon

(Baştarafı 1. Sayfada)

sıması sonucu önümüzdeki günlerde iğneden ipliğe her şeye zam gelecektir. Yetkililerden alınan bilgiye göre, KİT ürünlerine yapılacak zammın bütçeye 106 milyar lira tutarında ek kaynak sağlanacak bir paket çerçevesinde gerçekleştirileceği bildirilmektedir. Bu paketin oluşturulmasında petrol fiyatları için geçerli olacak kur ile OPEC zammı ve akaryakıt istikrar fonunun açığı öncelikle önem taşımaktadır. Bu nedenle, Venezuella'nın Başkenti Caracas'ta toplantısı devam etmekte olan, Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC)'in zammının açıklık kazanmasının bekleneceği ve ayrıntılı çalışmaların bu zam belirlendikten sonra tamamlanacağı ifade edilmektedir.

Öte yandan IMF yönetim kurulunun Türkiye raporunu görüşerek, Türkiye'nin kredi alabilirliğinin onaylanması" anlamına gelecek biçimde, ikinci kredi diliminin serbest bırakması ise, ancak ocak 1980 de mümkün olabilecektir.

İstanbul Barosu

(Baştarafı 1. Sayfada)

Olay üzerine ayrıca Başbakan Süleyman Demirel ve Adalet Bakanı Ömer Ucuzal'a da birer telgraf çeken Apaydın aramada bulunan belgelerle ilgili olarak şöyle dedi:

"Belgelerin doğruluğunu resmi makamlardan öğrenmiş bulunuyorum. Öldürülen ve öldürülebilecek olanların isimleri arasında ben de varım. MHP binasında cinayet olaylarının planlandığı anlaşıldığına göre, Siyasi Partiler Kanunu gereğince Adalet Bakanı'na ve Bakanlar Kurulu'na verilen görev bu koşullarda herhalde yerine getirilecektir.

Yalnızca tehdit karşısında bir kişi olarak değil vahim boyutlara ulaşan terörün önlenmesinde en yüksek düzeyde sorumlu bir makamı temsil ettiğiniz için zatı alinize başvuruyorum".

Apaydın bu konuda ayrıca İstanbul Cumhuriyet ve Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'na da başvurulduğunu açıkladı.

CHP Niğde

(Baştaratı 1. Sayfada)

ıegelerin de bulunduğu 13 demokratik ,kuruluş, üç gün önce yayınladıkları bildiride, 20 Ocak'ta yapılacak Belediye Başkanlığı seçimi için Akın Birdal'ın aday gösterilmesi durumunda CHP'yi destekleyeceklerini ve bu birliğin Faşizme Karşı CHP ile demokratik Kitle örgütlerinin ortaklaşa yürütecekleri mücadelenin ilk ve anlamlı birliği olacağını bildirmişlerdir.

CHP Genel Yönetim Kurulu, önceki gün Genel Başkan Bülent Ecevit başkanlığında yaptığı toplantıda, Niğde Belediye Başkanlığı seçimi için merkez yoklaması ile İsmail Hakkı Altan'ı aday gösterdi.

FAŞİSTLER

(Baştarafı 1. Sayfada)

yı yatıştırmak için jandarmanın havaya ateş açtığı da bildirildi.

Saldırıya uğrayan öğrencilerden alınan bilgiye göre, 50 kadar faşist "Allah allah" diyerek Edebiyat Fakültesi'ndeki devrimci öğrencilerin üzerine saldırdı. Bu arada okulda görevli bulunan jandarma erlerinden bazılarının, devrimci öğrencilerin bulunduğu koridora gelerek öğrencileri dipçiklediği öne sürüldü. Olayların genişlemesi üzerine okula gelen bir sıkıyönetim üst görevlisi öğrencilerden ve okul yetkililerinden bilgi aldı. Olayda 10 kadar öğrencinin yaralandığı bildirildi.

Faşistlerin giriştikleri saldırı sonrasında öğrenciler okuldaki güvenlik görevlilerinin değiştirilmesi için imza kampanyası açtılar.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 numaralı Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan Seydişehir olayları ile ilgili davaya devam edildi.

Önceki gece geç saatlere kadar süren duruşmada 160 tutuklu sanıktan 38'inin daha sorgusu yapıldı. Sorgu sırasında, sanıklar olayla hiç bir ilgileri bulunmadığını belirterek kendilerine DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası üyeleri tarafından "iftira" edildiğini ileri sürdüler.

Mahkeme Heyeti devam eden sorgulamanın üç gün içinde bitirilebileceğini belirtti.

Anımsanacağı gibi 28 Mayıs günü Seydişehir'de meydana gelen olaylarda Maden-İş binası CHP İlçe Başkanlığı ile bazı işyerleri de saldırıya uğramıştı.

SAĞLIK KOLEJİ ÖĞRENCİLERİYLE İLGİLİ SORUŞTURMA BAŞLANDI

Öte yandan Ankara Sağlık Koleji'nde okul yönetiminin kendilerine baskı yaptığını öne sürerek gösteri yapan 216 kız öğrenciyle ilgili soruşturmaya da başlandı.

KÜLTÜR BAKANLIĞINDA 5 MEMUR TARTAKLANDI

Öte yandan Kültür Bakanlığı'nda faşist kadrolaşmayı ve sürgünleri protesto eden memurlar polis ve jandarma tarafından tartaklandı ve 5 memur gözaltına alındı.

MSP ve MHP destekli AP azınlık hükümetinin göreve başlamasından bir süre sonra diğer tüm kamu kuruluşları ve bakanlıklar da olduğu gibi Tevfik Koraltan'ın bakan olması üzerine Kültür Bakanlığı'nda da ilerici ve devrimci memurların faşist militanların etkin olduğu çeşitli illere sürülmeye başlandığı yerlerine 1. ve 2. MC dönemlerinde çalışmış ve çoğu çeşitli silahlı olaylardan ve gizli örgüt kurma suçlarından yargılanmş kişilerin atandığı bildirildi.

Bakanlıktaki faşist kadrolaşmayı ve sürgünleri protesto eden ilerici ve devrimci memurlar önceki gün 11 arkadaşlarının tayin kararnamelerinin çıkartıldığını duyar duymaz çeşitli protesto gösterilerine başladılar ve yemekhanede toplanarak form yaptılar. Daha sonra sürgünlerin durdurulması için bakanlık katında toplanan memurlar bakanla görüşmek istediler. Ancak sürgünleri protesto eden memurlar bakanla görüştürülmedi. Memurların eylemleri üzerine bakanlık binasına çıkan polislerin bazı memurları tartakladıkları görüldü.

Kültür Bakanlığındaki olaylarla ilgili olarak görüşlerini istediğimiz TÜM-DER Ankara Şubesi Başkanı Musa Aydın aynı tür baskı ve sürgünlerin Gümrük ve Tekel Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer birçok bakanlık ve devlet dairesinde de devam ettiğini, devlet dairelerinde çalışan devrimci memurlar da huzursuzluğun arttırılarak faşist kadrolaşmaya hız verilmek istendiğini söyledi.

Memurların baskı ve kıyımlara karşı aktif eylemlerini her zaman desteklediklerini ve yanlarında olduklarını söyleyen Aydın, tüm ilerici, devrimci , demokrat memurların sürgün, kıyım ve baskılara karşı onurlu bir dayanışma içinde olduklarını bildirdi.

ETKO ÜYESİ OLDUĞU ÖNE SÜRÜLEN BİR MİLİTAN DA GÖREV BAŞINDA

Öte yandan yaptığımız araştırma sonucu, Kültür Bakanlığı'na bir süre önce ETKO (Esir Türkleri Kurtarma Ordusu) adındaki faşist gizli örgütün üyesi olduğu iddia edilen ve halen tutuksuz olarak yargılandığı belirtilen Mehmet Yaprak gibi militan kişilerin atandığı saptandı.

Edinilen bilgilere göre MHP'li olduğu bilinen ve MC döneminde de aynı görevde bulunan Abdullah Kadir Saldır'ın kütüphaneler Genel Müdürlüğüne, yine MHP militanı olarak tanınan Abdullah Uysal'ın Özlük İşleri ve Eğitim Dairesi Başkan Yardımcılığı'na Nurettin Yardımcının Eski Eserler Genel Müdürlüğü'ne Burhanettin Yılmaz'ın Müsteşar Yardımcılığı'na Emin Bilgiç'in Müsteşarlığa Kenan Bulut'un Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı'na bağlı bir göreve getirildikleri öğrenildi.

MHP militanı olarak tanınan bu isimler arasında Kenan Bulut, Emin Bilgiç ve Abdulkadir Saldır ın MC dönemlerinde de aynı görevlerde bulundukları CHP döneminde görevlerinden alınmalarının ardından Demirel hükümetinin işbaşına gelmesiyle tekrar aynı görevlere getirildikleri bildirildi.

Bu arada, Abdullah Uysal'ın daha önce memur olmasına rağmen şimdi başkan yardımcılığına getirilerek ödüllendirildiği, Abdülkadir Saldır ve Nurettin Yardımcı'nın kadın erkek ayrımı yapmadan memurlara gözdağı vermek amacıyla ağır sözler söyledikleri belirtildi.

Bakanlık Müşavirlerinden Mahmut Makal ve Aydın Kültür Müdürü Mehmet Eroğlu'nun ilerici oldukları için görevlerinden alınarak Eroğlu'nun Erzurum Kültür Müdürlüğü'ne, Makalı'nın Malatya Kültür Müdürlüğü Yardımcılığına atandıkları öğrenildi.

İran'da eski bir devrim komitesi üyesi öldürüldü

TAHRAN (ANKA)

18 Aralık sabahı, Tahran'da, İran Devrim Konseyi eski üyesi ve Teknoloji Fakültesi Başkanı Dr. Muhammed Mofattah vurularak öldürülmüştür. Dr. Mofattah, aynı zamanda Humeyni komiteleri başkanı ve Şubat Devrimi sırasında önemli faaliyetleri bulunan bir din adamıydı.

Henüz hiçbir örgüt bu ölümün sorumluluğunu üstlenmedi.

İstanbul'da bir kahveye silahlı baskın yapanlar 2 kişiyi kaçırdı

HABER MERKEZİ

İstanbul'un Şirinevler semtinde kimlikleri belirlenemeyen 3 kişi, bir kıraathaneyi basarak 2 kişiyi kaçırdılar.

Emniyet Müdürlüğü yetkililerinden alınan bilgiye göre, silahlı üç kişi, Şirinevler'deki ,bir kıraathaneye girerek içerde bulunanlardan iki kişiyi duvara dayadıktan sonra üzerlerini aradılar. Kimlikleri saptanamayan 3 kişi, "Aradıklarımız bunlar, tamam" dedikten sonra çeride bulunanları "Dışarıya çıkmayın yoksa ateş ederiz" şeklinde tehdit ederek, üzerlerini aradıkları 2 kişiyle birlikte kahveden çıktılar.

Kahvehanede garsonluk yapan Mehmet Bedir'in olaydan 5 saat sonra durumu karakola bildirmesinden sonra güvenlik görevlileri çevrede geniş çapta arama yaptı. Yetkililer olayla ilgili soruşturmanın sürdürüldüğünü söylediler.

Yüzlerce

(Baştarafı 1. Sayfada)

dana'da katledildi.

Akın Özdemir, yaşamı boyunca emperyalizme, faşizme, şövenizme karşı mücadelenin en son saflarında yeralmış bir devrimciydi. Akın Özdemir'e saldıran faşist çeteler. Onu öldürerek devrimci, demokrat, yurtsever mühendislerin, mimarların, mücadelesini durdurabileceklerini sandılar. Devrimci demokrat, Yurtsever mühendis ve mimarların mücadelesi o günden bugüne, verdiği her şehitle Akın Özdemirler, Ferit Uzun'lar, Mete Vurallar, Özkan Şent'le, Hüseyir Tuluk'lar, Bekir Kulaksız'laz, Zeki Bakır'lar Şevket Çelikkanat'lar daha bir güçlenerek sürüyor.

Akın Özdemir'in katilleri bugüne değin bulunamadı. Faşistlerce katledilen yüzlerce devrimci, demokratın, katilinin bulunmadığı gibi. Faşist katiller cinayetlerine her gün bir yenisini eklerken, devrimciler, demokratlar. Yurtseverler üzerinde saldırılar, baskılar, kıyımlar artarak sürüyor. Ancak tüm baskılar, devrimcileri, demokratları, yurtseverleri yıldıramayacak ve emekçi halkımız Akın Özdemir'in ve yüzlerce devrimcinin katillerinden bir gün mutlaka hesap soracaktır."

Öte yandan KÖY-KOOP Genel Başkanı Nedim Tarhan, geçen yıl Adana'da öldürülen Adako Birlik Genel Müdürü ve Ziraat Mühendisleri Adana Şube Başkanı Akın Özdemir'i anma topiantısında "Turkiye artık karanlık günlere gidiyor, bu gidişe dur denilmelidir" dedi.

KÖY-KOOP Genel Merkezi'nde yapılan anma toplantısında konuşan Tarhan, güncel olayların ardında değil önünden gidilmesi gerektiğini belirterek konuşmasına şöyle devam etti:

"Her gün bir başka bölgede bir başka olay görülüyor.Mevcut iktidar, düzenden ve dışardan kaynaklanan bu olayların çözümünü DGM'de, baskı yasalarında, sıkıyönetimde memur kıyımında ve anti-demokratik uygulamada görüyor. Türkiye karanlık günlere gidiyor. Bu gidişe artık dur denilmelidir".

Akın Özdemir'i anma toplantısında Halkevleri Genel Başkanı Ahmet Yıldız ve TMMOB adına Genel Sekreter Oğuz Türkyılmaz'da birer konuşma yaptılar.

ÖDÜLLER DAĞITILDI

KÖY-KOOP'un geçen yıl yaylım ateşine tutularak Adana'da öldürülen Adako Birlik Müdürü Akın Özdemir adına düzenlediği ödüllü yarışma sonuçlandı.

Her yıl konuları değiştirilerek yinelenecek olan Akın Özdemir yarışmasının altı kişilik seçici kurulu giren yapıtları inceledikten sonra dün KÖY-KOOP, Genel Merkezi'nde yapılan törende ödül kazananları açıkladılar.

Seçici kurulun yaptığı seçim sonucunda Fulya Gürsel'e birincilik Faik Akçay'a ikincilik ve Mümtaz Peker'e de üçüncülük ödülleri layık gördü.

Bu yılki yarışmanın konusu "kırsal alanda çocuk olarak belirlenmişti.

Sıkıyönetim

(Baştarafı 1. Sayfada)

edilerek, yönetimin mutlaka hedefine varması sağlanacaktır.

Varlığını Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na borçlu olan bütün kuruluşların yasama, yürütme, yargı organlarının ahenk içerisinde çalışarak maruz kaldığımız bu en büyük tehdidin tesirsiz hale getirilmesinde devlete destek olmaları bir zarurettir."

Aksu

(Baştarafı 1. Sayfada)

oilin ne ,zaman geleceğinin ,ise bilinmediğini söylediler.

Aksu Kağıt Fabrikası'nın üretime ara vermesinden sonra, halen had safhada bulunan gazete kağıdı sıkıntısının daha da artacağı kağıt ithaline gidilmemesi durumunda, gazetelerin çıkmasının aksayabileceğini, basım sanayiinin ise durabileceğini belirttiler.

EKMEK ÇIKARILAMAYACAK

Öte yandan Trabzon'da mazot ile çalışan ekmek fabrikalarının mazot yokluğu nedeniyle bir-iki gün içinde ekmek çıkaramayacak duruma düşecekleri bildirildi.

İl Planlama Kurulu Müdürlüğü yetkilileri, askeriyeye ait olan stok mazottan fırıncıların isteklerinin karşılanmaması durumunda, kentte ekmek sıkıntısının başgöstereceğini söyleyediler.

İSTANBUL'DA AKARYAKIT SATIŞLARI DURDURULDU

Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü, bölge müdürlüğüne gönderdiği bir talimat ile akaryakıt satışlarını durdurdu. Kararın dağıtım işlemlerinin yeni bir düzenlemeye sokulacağı gerekçesiyle alındığı bildirildi.

Cumhurbaşkanı

(Baştarafı 1. Sayfada)

nuldu.

Fahri Korutürk ün Cumhurbaşkanı seçilmesinden sonra Ferit Melen hükümetinin istifasını örnek gösteren hukukçu parlamenterler, istifanın bir gelenek olduğunu söylediler.

Buna karşın eski cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ise kendi döneminde böyle bir şey olmadığını belirterek, 'Yeni cumhurbaşkanları seçildiğinde, hükümetler istifa etmeye mecbur değildir ' dedi.

MELEN NASIL İSTİFA ETMİŞTİ

6 Nisan 1973'te Fahri Korutürk'ün Cumhurbaşkanlığına seçilmesinden sonra Başbakan Ferit Melen, 8 nisan 1973 tarihinde yeni Cumhurhurbaşkanına bir mektup sunarak istifasını vermiştir.

Melen İstifa mektubunda şöyle demişti

"Cumhurbaşkanlığı yüksek makamına seçilmiş olmanız nediniyle başkanı bulunduğum hükümet Anayasa'nın zatı devletlerine yürütme organının da bası olarak tandığı yetkileri serbestçe kullanabilmeniz olanağını sağlamak amacıyla ve bunu demokratik rejimin bir gereği sayarak istifasını takdime karar vermiştir."

İstifa mektubunda atıfta bulunulan Anayasanın 97 inci maddesi Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerini belirlemektedir. Bu maddenin ikinci fıkrasında, "Cumhurbaşkanı gerekli gördükçe bakanlar kuruluna başkanlık eder" denilerek, devlet başkanınınaynı zamanda hükümetin de başkanı olduğu ifade edilmektedir.

FERİT MELEN BUGÜN NE DİYOR

Ferit Melen, tartışılan konu hakkında görüşlerini şöyle ifade etti:

"Ben, sayın Korutürk göreve başladığının ertesi günü kendisini ziyaret ederek, hükümetin istifasını sundum. O günlerde 12 mart şartları vardı. Mevcut şartlar içinde özel bir durum vardı. Ben, o şartlar içerisinde Cumhurbaşkanını serbest bırakmak istedim. Ve istifamı verdim. Kendisi göreve devam etmemi istedi, istifaya kararlı olduğumu söyleyince akşama kadar düşüneyim dedi. Tekrar çağırdı. Ben akşamki görüşmeye gitmedim ve telgrafla istifamı teyid ettim. Çünkü,, yeni seçilen Cumhurbaşkanının bir tercih yapmasını zaruri görüyordum."

TURAN GÜNEŞ'IN GÖRÜŞÜ

CHP Kocaeli Milletvekili Prof. Turan Güneş'in görüşü de şöyledir:

"Parlamenter rejimlerde Cumhurbaşkanı hükümeti tayin eden makamdır. Ayrıca, bizim Anayasamızda olduğu gibi bakanlar kurulu'na başkanlık etme yetkisine sahiptir. Bu nedenle gelenek olarak, Cumhurbaşkanı seçiminden sonra hükümetin istifa etmesi kuralı yerleşmiştir. Ancak, çoğu kez, bu istifa Cumhurbaşkanına parlamenter saygını gereği olan bir protokol uygulamasıdır. Bunu, bir hükümetin istifasını doğuran, çoğunluk kaybolması veya kabinenin içinden dağılması gibi istifalardan ayırmak gerekir.

Şunu'da belirtmek isterim ki, başbakanın istifası sadece bir protokol istifası ise, yeni Cumhurbaşkanı kendisini yeniden göreve getirmekle beraber, eğer demin sözünü ettiğim siyasal ve parlamenter nedenler varsa, bu istifadan sonra yeni bir hükümetin kurulması da sözkonusu olabilir. Ayrıca başka parlamenter ülkeler de böyle protokol istifalardan sonra bile başbakanın kabinesinde, bundan yararlanarak bazı değişiklikler yaptığı da görülmüştür.

Bizde, eski Anayasamız döneminde Cumhurbaşkanının görev süresi meclislerin görev süresiyle aynıydı. Bu nedenle her dönemde, Cumhurbaşkanı seçimi başbakanın istifasını vermesine neden olmuştur. Yeni Anayasanın kabulünden sonr ada o zamanki hükümet istifasını Cumhurbaşkanına vermiştir. Türkiye'nin geleneği de bu istikamettedir."

TURHAN FEZİOĞLU

CGP genel Başkanı Prof. Turhan Feyzioğlu'da bu konuda şöyle demektedir:

"Yeni Cumhurbaşkanın göreve başlaması hükümetin istifası için bir mecburiyet yüklemek. Bu yolda yazılı bir hukuk kuralı yoktur. Fakat, başbakanların nezaketen, Cumhurbaşkanı seçiminden sonra yeni seçilen Cumhurbaşkanına istifalarını sunmaları düşünülebilir. Hemen hatırladığım bir örnek, sayın Ferit Melen'in, sayın Korutürk'ün seçiminden hemen sonra yeni bir hükümet kurmak için kendisine imkan vermek üzere istifasını sunmasıdır.

Tabii, o günün şartları farklıydı. O günün şartlarında Melen hükümetine çok büyük çoğunlukla güvenoyu vermiş olan partilerin değişik bir hükümet formülü istedikleri seziliyordu. AP-CGP koalisyon hükümeti, bu istifa üzerine kuruldu.

Bugünkü şartlarda yeni Cumhurbaşkanı bir hükümet bunalımını önlemek için, görevde bulunan Başbakana "Görevinize devam ediniz, istifa için neden yok" diyebilir. Sanıyorum ki, durumu o günkü şartlar tayin edecektir."

ZEYYAT BAYKARA

Cumhurbaşkanınca seçilen üyeler grubu başkanı Zeyyat Baykara da görüşlerini şöyle açıkladı:

"Anayasamızda, Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerinin görevden ayrılışını gerektirecek koşullar belirlenmiştir. O koşullar içerisinde yeni Cumhurbaşkanı seçildi diye, hükümetlerin istifasını gerektirecek bir durum yoktur"

Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş ise, böyle bir durumun söz konusu olduğunu sanmıyorum" diyerek, konuyu ayrıntılı olarak inceleyeceğini belirtmiştir.

SEÇIM MART'TA BAŞLIYOR

Görev süresi 6 nisan 1980'de dolacak olan Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün yerine, yeni Cumhurbaşkanı seçimi Anayasaya göre, 6 Nisan'dan 15 gün önce, yani mart ayının son haftasında başlayacaktır. TBMM'deki turlar uzar ve 6 nisana kadar Cumhurbaşkanı seçilmezse, bu tarihten itibaren Korutürk görevi bırakacak ve Cumhuriyet senatosu Başkanı Devlet Başkanlığı görevini vekaleten yürütmeye başlayacaktır,

İlgililer, Cumhurbaşkanı seçiminin başlayacağı mart sonu ile başbakan Süleyman Demirel'in yüz günlük bir programla işe başlaması arasında bağlantı kurmata ve "100 günün doluşu ile Cumhurbaşkanlığı seçiminin başlaması çakışıyor, bu bir siyasi zamanlama olmasa bile, ilginç bir tesadüftür" demektedirler.

Denizcier

(Baştaratı 1. Sayfada)

bu çıkmazdan çıkaracak en doğru yol olduğunu savundu.

Konuşmasında anarşinin tek kaynaklı olmadığını da iddia eden Türk-İş Genel Başkanı, bu konuda iki büyük partinin işbirliği yapmasını istedi.

Denizcier, ayrıca lüks tüketimin kısılmasının ve ülkenin kendi doğal kaynaklarına dönmesinin de zorunlu olduğunu söyledi.

Hızır Ekşi

(Baştaratı 1. Sayfada)

ği" güvencesiyle göreve devam etmesini istedi. Cemal Fersoy, ayrıca, bu konuda doğabilecek her türlü sorumluluğu kendisinin yükümleneceğine ilişkin de söz verdi.

Öte yandan, Demirel hükümeti tarafından, bakanlıkta başka bir göreve verileceği gerekçesiyle alınan Hızır Ekşi'nin, hangi göreve atanacağı konusunda henüz bir bilgi yok.

İstanbul Milli Eğitim Eski Müdürü Hızır Ekşi, görevden alınması üzerine Danıştaya'a başvurmuş, Danıştay da yürütmeyi durdurma kararı almıştı. Danıştay kararının alınmasından bu yana bir ay geçtiği halde, karar uygulamaya sokulmadı.

Yurtsever Cephe'nin gösterceği tepki, sonucu büyük ölçüde etkileyecek

Yurtsever Cephe Liderleri, Mugabe ve Nkomo , Zambia Devlet Başkanı Kaunda ile Londra'da

Rodezya görüşmeleri, 14 hafta sonra çıkmaza girdi

Bir Güney Afrika ülkesi olan Rodezya'da yönetimin İngiltere'ye devredilmesine ilişkin tepkiler sürüyor. Londra konferansında alınan bir karar gereğince Winston Churchill'in damadı, İngiliz Lordlar Kamarası Başkanı Lord Soames Rodezya'ya gönderilmiş, genel seçimlere kadar olan süre içinde başkanlığı yürüteceğini açıklamıştı.

Siyah lider Muzorewa başkanlığındaki hükümet de yasama ve yürütme yetkilerini Soames'e devretmişti. Ateşkes görüşmelerinin kesin olarak sonuçlanmasından önce böyle bir girişimin olması çeşitli çevrelerce kınanmış, gruplar arasında yoğun tartışmalara yol açmıştı.

Rodezya'daki beyaz azınlık ve yurtsever Cephe çevreleri yönetimin İngiltere'ye devredilmesini olumsuz karşılamıştı. Yurtsever Cephe liderleri Genel Seçimin Yöntemi ve Zimbabwe—Rodezya ordusunun nasıl düzenleneceğine ilişkin soruların cevapsız bırakıldığından yakınmıştı.

Daha önce yapılan görüşmelerde, asgari ilkeler üzerinde anlaşma sağlanmış, ayrıntıların tartışılması sonraya bırakılmıştı. Belirlenen asgari ilkeler, 700'ü İngiliz olmak üzere İngiliz Uluslar Topluluğundan 1200 askerin ateşkes uygulamasının denetimi için Rodezya'ya gönderilmesini ve Yurtsever Cephe Gerillalarıyla Salisbury hükümet güçleri çevresinde güvenliği sağlamak amacıyla dinleme aygıtlarının yerleştirilmesini öngörmekteydi.

14 haftadan bu yana süren görüşmelerde İngiliz Dışişleri Bakanı Carrington arabuluculuk görevini yüklenmişti.

Londra'da geçtiğimiz günlerde yapılan Rodezya konulu Barış Görüşmeleri Yurtsever cephe Gerillalarının oluşturduğu muhalefet sonucu çıkmaza girdiği gerekçesiyle son bulmuştu.

Yurtsever Cephe liderleri Londra'daki konferansta ateşkes görüşmelerine karşı çıkmış, kendi düşüncelerinin alınmamış olması nedeniyle yapılan uygulamaları benimsemediklerini açıklamışlardır. Rodezya'nın yeniden İngiliz boyunduruğu altına girmesinin söz konusu olduğu şu günlerde Yurtsever Cephe Gerillalarının tepkisinin, sonucu büyük ölçüde etkileyeceği bilinmektedir.

U-2 uçaklarının Sovyetler aleyhine casusluk yaptığı iddiaları yoğunlaşıyor

Agratur Üssü, Rodezya'ya asker nakli için kullanılacak

Dünya kamuoyunun gözlerinin Rodezya'ya çevrildiği şu günlerde, Lefkoşe'de yayınlanan Cyprus Weekly adındaki İngiliz gazetesinde Agratur İngiliz Üssünün Rodezya'ya Asker ve malzeme taşıma işleminde kullanılacağını bildirdi.

Rum Bölgesinde yer alan Agratur Hava Üssünün, 24 saat süre ile İngiliz uçaklarının kullanımına uygun olup olmadığı araştırılıyor. Bu nedenle İngiltere'den gelen yüz kişilik uzmanlar ekibi araştırmalarını sürdürüyor.

Öte yandan Agratur'da üslenen U—2 Amerikan keşif uçaklarının Sovyetler Birliği aleyhine casusluk yaptığı iddiaları son günlerde artmaktadır.

Bu konuda verilen bir soru önergesi üzerine, Rum Dışişleri Bakanı Rolantis, bir açıklama yapma gereğini duydu ve Rum Temsilciler Meclisine gönderdiği açıklamada bu iddiaları yalanladı. Rolantis açıklamasında, bu uçakarın Rum yönetiminin izin ve onayıyla Agratur'daki İngiliz Üssünü kullandıklarını, herhangi bir casusluk faaliyetinde bulunmadıklarını ifade etti.

Çin'de eski sanayicilerin çocukları babalarının servetini geri alıyor

PEKİN (THA)

THA'nın Çin Xinhua Haber ajansından edindiği bilgiye göre Çin'de servetlerine el konulmuş bulunan eski zengin iş adamlarının çocuklarının bu servetleri tekrar geri aldıkları anlaşıldı.

1966—1976 kültür devrimi döneminde ileri gelen işadamlarının banka hesapları dondurulmuş ve mallarına elkonulmuştur.

1976 yılında Mao Ze Dung'un ölümünden sonra değişen yönetim, bu yıllarda kabul ettiği bir kanunla sanayicilerin çocuklarına babalarının servetlerini iade etme kararı almıştı. Bu yasa son günlerde yürürlüğe girdi ve Xinhua ajansının verdiği habere göre ilk olarak Tientsin kentinde devrimden önce ünlü bir bankacı olan ve servetine el konan Cai Shutan'ın iki kızına babalarının 246 bin 667 dolar (yaklaşık olarak 11 küsur milyon TL.) tutarındaki mirasının geri verildiği öğrenildi.

Libya, üç FKÖ temsilcisini daha sınırdışı ediyor

BEYRUT (THA)

Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) ne bağlı Wafa haber ajansı, Libya hükümetjnin dün üç FKÖ temsilcisini sınır dışı etme kararı aldığını haber verdi. Haberde sınır dışı etme kararının FKÖ/Bingazi temsilcilerine dün iletildiği ve kendilerinin bugün Libya'dan ayrılmalarının beklendiği belirtildi. Bilindiği gibi Libya Devrim Komuta Konseyi başkanı Albay Muammer Kaddafi ile FKÖ lideri Yaser Arafatın arası yakın zamanlarda açıldı ve FKÖ'den bu konuda yapılan açıklamada,. bu davranışın Filistin Halkının mücadelesine zarar vereceği iddia edildi.

Carter, 18 Aralık gününü "Ulusal Birlik Günü" olarak ilan etti.

WASHINGTON (THA)

ABD devlet Başkanı Jimmy Carter dün yayınladığı mesajda bugünün tüm ülkede Ulusal Birlik günü olarak kutlanmasını istedi ve uygun yerlere bayrak asılmasını öğütledi.

Carter yaptığı açıklamada: "Bu hareket Tahran'da rehin tutulan yurttaşlarımıza duyduğumuz ulusal ilginin bir sembolüdür." dedi. Carter'ın bu davranışının aynı zamanda kendi seçim kampanyasının bir ön girişimi olduğu tahmin ediliyor.

İngiliz polisinin karşı eyleme geçmesi üzerine

İRA, BEŞ İNGİLİZ ASKERİNİ ÖLDÜRDÜ

BELFAST (A.A)

İngiliz polisi geçtiğimiz günlerde, İrlanda Cumhuriyet Ordusu "İRA"ya karşı geniş çaplı bir saldırıya geçti. Scotland Yard (İngiliz polis Örgütü) İRA'nın Noelde gerçekleştirmek istediği bir bombalama kampanyası ihbarı aldığını iddia ederek bu örgüte karşı eyleme geçerek 24 kişiyi gözaltına almıştı. 12 Aralık'da yapılan operasyonlarda Londra, Birmingham ve Southampton kentlerinde üçü kadın olmak üzere İngiliz polisinin iddiasına göre İRA'nın önemli bir hücresine liderlik eden bir kişiyle beş yardımcısı yakalanmıştır. Ayrıca Londra'da yapılan baskınlarda çok sayıda mavzer, ,tüfek ve bomba yapımında kullanılan malzeme ele geçirildi.

İngiliz askerleri İrlanda'da

16 Aralık'ta Dungannon kenti yakınlarda askeri bir ciple dolaşan 4 İngiliz askeri bir mayının patlaması sonucu ölmüş, başka bir İngiliz askeri ise Forkhill kentinde meydana gelen bir patlama sonucu hayatını kaybetmiştir. Bu olayları İRA üstlenmiştir.

İrlanda Cumhuriyt Ordusu önümüzdeki günlerde kuruluşunun onuncu yılına ulaşacak. Bir IRA yetkilisi yeni yıl nedeniyle 1972—1975 yılları arasında uygulanan ateşkesin bu yıl yenilenmeyeceğini açıkladı.

Azınlık hükümetini tehdit ediyor

İtalya'da büyük bir grev dalgası bekleniyor

Çeşitli ajansların habererine göre İtalyan Komünist Partisi, Hiristiyan Demokrat Cossiga hükümetini düşürmek için harekete geçti. Muhaliflerin belirlediği strateji uyarınca parlamentoda gensoruyla düşürebilecek hükümete karşı mücadele yurtçapındauygulanacak

yaygın grevlerden sonra keskinleşecek. hava ve demiryolları ulaşım işçileriyle basın ve banka çalışanlarının başlatacağı direnişin genişletilerek sürdürüleceği bildiriliyor. Mevcut hükümetin dış fiyatlardaki artışa bağlı olarak enerji fiyatlarına zam yapmak zorunda kalacağı, bunun Cossiga hükümetinin kamu oyunda durumunu daha da sarsacağı bildiriliyor.

RUŞVET SOYLENTİLERİ HUKUMETI YIPRATTI

İtalyan Ulusal Enerji Kuruluşu ENİ'nin Suudi Arabistan'dan petrol alımlarıyla ilgili olarak dağıttığı öne sürülen rüşvet ve komisyonlar konusu siyasal tartışmalar arasında yoğunluğunu sürdürüyor. Bunun da hükümetin prestijini oldukça sarstığı bildiriliyor.

İtalyan Liderleri.

İKİNCİ BİR İRAN MI?

Pakistan'da anti Amerikan eylemler rejimi tehdit ediyor

İran ve Suudi Arabistan'daki dinsel içerikli Amerikan aleyhtarı gösteriler, Pakistan'da da, bilindiği gibi etkisini göstermiş ve bu arada aynı tür eylemler başgöstermişti. Batılı gözlemciler bu ülkede son zamanlarda mevcut yönetime karşı tepkilerin yoğunlaştığını ve anti-Amerikan göstericilerin askeri rejime karşı bir direnişe yol açabileceğini ifade ettiler. Ziya-Ül Hak'ın seçimleri sonsuzertelemesininve Butto'nun Halk Partisini kapatmasının ülkedeki muhale- hareketlerine karşı bir tepki olduğunu iddia ediyorlar.

Gözlemciler Pakistan askeri rejimin liderinin dinsel yönleri ağır basan bir yönetim kurabilmek için ordunun orta, sağ güçlerinin ve Karaçi'deki sanayi çevrelerinin desteğini sağlamaya çalıştığını savunuyorlar. Ancak , Ziya Ül-HAk'ın

Pakistan'da askeri rejimin zülmünden bir görünüş ve General Ziya , Ül-Hak.

İsfahan'da Devrim Yargıçları, Humeyni Komitelerine karşı direnişe geçti

İSFAHAN—DEMOKRAT DIŞ HABERLER BÖLÜMÜ

İran'ın İsfahan kentindeki devrim yargıçlarının kentteki Humeyni komitelerinin dağıtılması amacıyla direnişe geçtikleri bildiriliyor.

Yargıçlar, direnişlerine gerekçe olarak "Humeyni komitelerinin yanlış ve yasadışı faaliyetlerine hükümetin dikkatini çekmeyi" gösterdiler.

İsfahan'daki yargıçların direnişleri, Şubat Devrimi'nden sonra Humeyni komiteleriyle devlet görevlileri arasındaki sürtüşmenin bir yansıyışı olarak değerlendirildi.

İsfahan'da direnişe geçen yargıçlar, komitelerin dağıtılmaması halinde istifa edeceklerini bildirdiler ve devlet dairelerinde oturma grevine başladılar.

Iran'da 25 Ocak günü Cumhurbaşkanı seçmek için yapılacak tek dereceli doğrudan seçimler için tüm siyasal parti ve gurupların aday gösterebilecekleri bildirildi.

politika ciddi bir iştir!

Gökçer'lerin Öyküsü

Ecevit Hükümeti'nin aydınlara en soluk taşıyan atamasıhiç şüphe yok ki Cumhuriyet döneminin en uzun koltuk saltanatını yıkması, Devlet Tiyatrolarını Gökçer'lerin sultasından kurtarmasıydı.

Gökçer'ler ailece Devlet Tiyatrolarının başına gelmişler ve bürokrasi deki dayanıklıkları ile ün salmışlardı. Hükümetler değiştikçe her iş başına gelen hükümet bu konuya el atmağa niyetlenmiş ama bir türlü sonuca varamamıştı. Gökçer'ler bu alanda ciddi bir politikayı her türlü özveri ile sürdürüyorlar özellikle'de Ayten Gökçer'in yöneticileri ikna yolunda üstün başarısı ile sonucu lehlerine çeviriyorlardı.

Bir bakıyordunuz Gökçer'leri görevden almak için koltuğa oturan yetkili bakan kısa bir süre sonra Gökçer'lerin dümen suyuna düşüveriyordu. Giriveriyordu. Doğrusu ya Gökçer ikilisinin bu nokta da ki becerisini övgülememek mümkün değildi.

Ecevit'e rağmen

Ve CHP'nin 22 aylık hükümetinde Kültür BAkanlığı yapan Ahmet Tanır Kışlalı'da aynı düşünce ile koltuğuna oturmuştu. Kışlalı Gökçer'i hemen görevden alacaktı.

Birgün Ecevit telefonu açtı ve bu konu da Kışlalı'dan bilgi sordu. Kışlalı Cüneyt Gökçer'i görevden almak konusunda kararlıydı Ecevit. "Sayın Kışlalı sizi anlıyorum ama bu konuyu birlikte görüşmekte yarar görüyorum" diyerek telefonu kapattı.

Bu telefon görüşmesi Gökçer'lere tam bir hafta kazandırmıştı.

Ecevit Kışlalı ile görüştü. Ecevit'te bu atamayı istiyor ama biraz beklenmesini uygun buluyordu. Zira bazı nirengilerden bazı zorlamalar vardı. Ecevit Sayın Kışlalı'dan bu zorlamaları yumuşatmak için bir küçük süre daha beklenmesini rica etti. ,Gökçer'ler zamana karşı savaşıyorlardı ve bu rica ile bir hafta daha süre kazanmışlardı.

Ecevit neyi kimi hangi zorlamaları yumuşatacaktı. Bu konu da Ecevit'e ilk rica bir süre önce faşistlerce öldürülen Abdi İpekçi'den gelmişti. İpekçi'yi Hürriyet'in bu konuda ileri bir yetkilisi izlemişti.

Ecevit bir Genel müdür atamasıkonusunda kendisine ricada bulunan iki büyük ,gazetenin iki önde yetklisini kırmayı politikasına uygun görmezdi.

Ne vark i Kışlalı'da bu konuda kendinden önceki bakanların durumuna düşmemekte kararlıydı. Gerekirse istifa edecek, gerekirse Ecevit'e rağmen atamayı yapacak Gökçer'i görevden alacaktı. Ecevit Kışlalı'nın bu tavrını seziyordu.

Bir öneri

Bu arada Ecevit nezdinde ricada bulunan daklardan Cüneyt Gökçer'ler adına bir teklif gelmişti.

"Gökçer yılbaşında emekliye ayrılıyordu. Kendisi son defa bir oyun oynayacak ve sanat yaşamını noktalayacaktı. Arkadaşları son oynadığı oyunda Gökçer'e bir çeşit jübile yapacaklar ve veda gecesinde Gökçer'in başına taç takacaklardı.

Bu geceye başta sayın Cumhurbaşkanı ve tüm kordiplomatik çağrılacaktı. Gökçer bunca emek vermişti Türk Tiyatrosu'na bu tür bir ayrılmayı istemesi de kendisine çok görülmemeliydi. Ecevit bu teklife olumlu bakmıştı ve Kışlalı'ya Ecevit bu öneriyi kendi ağırlığını koyarak aktardı..

Eğer Kışlalı bu oyuna gelseydi Gökçer'ler ,Kasım ayı içinde yaptıkları bu teklifle Mart ayını tutacaklar ve bu yolla Ecevit Hükümetinin ömrü kadar ömür kazanacaklardı. Kışlalı tüm bakanlık süresince tek olumlu iş yaparak ,bu konu da oyuna gelmemiş ansızın beklenmedik bir zamanda Gökçer'i görevden alarak oku yaydan çıkartmıştı.

Cumhurbaşkanı direniyordu

Ne var ki bu kezde Gökçer alınmış yerine atanan .Ergin Orbey'in kararnamesi Çankaya'da takılmıştı. Cumhurbaşkanı Gökçer'in alınmasından memnun olmamıştı. Bu konuda ,aşırı titizlik gösteren Çankaya'da kararname imzalanmıyor, bakanlık arasında gidip geliyordu.

Ve sonunda ,Gökçer gitti Ergin Orbey geldi. Yılların birikimi bir anda kırılmış Ecevit Hükümetine bu atama oldukça umut taşımıştı. Ve kısa bir sürede Osmanlı köhnemişliğini üstünden atan Devlet Tiyatroları bir hız kazanmış seyirci kıpırdamış, boş oynanan oyunlar kapalı gişeye dönüşmüştü.—

Altan Öymen devrede

Gökçer'ler gitmesine gitmişler ama geri dönme mücadelesini bırakmamışlardı.

Ayten Gökçer üstün ikna yeteneğini bu kez Altan Öymen üstünde denemeğe başlamış Öymen'le Gökçer'ler Ankara'nın ünlü lokantalarında başbaşa yemekler yerken görülmüşlerdi.

Gökçer'ler CHP'de yapılacak bir hükümet değişikliğinde Altan Öymen'in Kültür yada Basın Yayın Turizm Bakanlığına atanacağını saptamışlardı. Birde Öymen Rahşan Hanım üzerinde etkindi.

Eğer Öymen Rahşah hanımla Gökçer'leri buluştururrsa kendisini ikna etme olanağı ortaya çıkacak mücadele de bir üst aşama kazanılacaktı. Ve Gökçer'ler ,bu noktada mücadeleyi ,sürdürürken CHP hükümeti aşınmış, 14 Ekim seçimlerinin yengilisi hükümetin sonunu noktalamıştı.

Top birkez daha Gökçer'lerin ayağına geçecekti.

Cüneyt Gökçer mutlaka Devlet Tiyatrosu'nun başında olacak yaşamını burada sürdürecekti.

Ne ki Bakan göreve başladığında Gökçer müşteşarlığa adaylığını koymuş kısa bir dönemde olsa Kültür Bakanlığı müsteşarlığına atanmak istemişti. Genel Müdür olarak çıktığı Devlet Tiyatrolarına müsteşar olarak dönecek kendi yerine getirilen Orbey'i denetliyecek bürokratik hiyerarşinin olgusunda Orbey'i ayağına getirerek böylece bir doyumu yaşayacaktı.

Gökçer kolpası bu dengeyi de düşünmüş bu arada İStanbul ,da Atatürk Kültür Merkezi'nin kendisine özerklikle verilmesini ,de istemiş İstanbul'daki ticari işlerini de kollamanın açılımını tasarlamıştı.

Ama sonunda pazarlık Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünde bağlanmıştı. Gökçer yeniden Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne atanacaktı.

Atama kararnamesi köşke varmıştı ve köşk bu kez büyük bir çoşkuyla bu atamayı canı gönülden sevgiyle onaylıyacaktı. Gökçer'ler Devlet Tiyatrosuna ne taşıyacaktı? Bu önemli değildi Düzen toplumun bir yere varmasınıdeğil, toplumun sırtında bireylerin bir yere varmasınadönük kurulmuştu. Ölçü bu olunca sonuç fazla yanlış değildi sanırız...

Herkesin elini sıkmak Halkçılığı

Herkesin elini ,sıkmakhalkçılığınıpolitikamıza ilk kez eski CHP genel sekreteri Kasım Gülek taşımış ve başarılı olmuştu. Şimdilerde bu geleneği Bülent Ecevit sürdürüyor. Ama hemen ekliyelim. Ecevit bu geleneğe 14 Ekim seçim yenilgisinden sonra başladı. Ve hakkını yemeyelim birazda geliştirdi bu halkçılık türünü.

Ecevit el sıkmanın ötesinde birde telgraf kutlamasını sürdürüyor. Genel Merkez'in telgraf masrafları son günlerde otuz misljne filan çıkmış.

Nasıl çıkmasın ki dün yerli Malı tutum haftası yerine Sümerbank Genel Müdürüne bile telgraf çekilmiş. Üstelik Ecevit telgraf çekmiyor telgrafla makale yazıyor.

İzmir Konak Alanında "Demirci'de yaşamış, Halı ve Orman Emekçileri,, konulu fotoğraf ve şiir sergisi açıldı

halı ve orman emekçileri" konulu fotoğraf ve şiir sergisi, İzmir Konak alanında açıldı.

Sergide, fotoğraf sanatçısı İbrahim Demirel'in, Demirci köylerinde, çektiği fotoğraflar ile Mustafa Pala'nın şiirlerinden dizeler yer alıyor. Daha önce Demirci, Manisa ve Ankara'da açılan serginin yılbaşına kadar açık kalacağı bildirildi.

Bu arada İzmir Belediye Başkanı İhsan Alyanak, serginin açılışında yaptığı konuşmada, Konak meydanındaki Atıf Kafeterya'nın bir Sanat galerisine dönüştürüleceğini belirtti. Köy-Koop Manisa Birlik Başkanı Mustafa Pala ise "sanat toplum için eğitim üretim için olmalı" dedi.

İkinci dünya savaşı sırasında kaybolan tablo satılırken ele geçti

Federal soruşturma Bürosu'nun (FIB) alıcı kılığına geren görevlileri, Newyork'ta 2. Dünya Savaşı sıralarında Doğu Almanyadaki, Dresseden Müzesinden kaybolan, 16. yüzyıla ait bir tabloyu satmak isteyen İsrailli Raymonda Vınokur'u yakaladı.

Tablonun Venedik'li Ressam Tınttoretto tarafından yapıldığı ve değerinin de asgari 1 milyon dolar civarında bulunduğu bildirildi.

İsrailli Vınokur, tobloyu 250 bin dolara satmak isterken yakalandı, yasa dışı olarak çalınmış bir eşyayı Amerika Birleşik Devletleri'ne sokmak suçundan 10 yıl hapis istemiyle yargılanıyor.

1518-1584 yılları arasında yaşayan, gerçek adı Jacopo Dı Robustı olan ressam Tıntoepetto'nun toblosunun müzeden nasıl çalındığı bilinmiyor

Org çalma rekoru kırıldı

İki gözü de görmeyen Japon müzisyen Akıra Osıma, iki gün iki gece hiç durmadan org çalarak, dünyanın en uzun org çalma rekorunu kırdı.

Otuz üç yaşındaki müzisyenin, Guinness Rekorlar Almanağında 48 saat olan en uzun org çalma rekorunu geçtiği ve 100 saat sürekli org çaldığı bildirildi.

Mark Twain: Çağdaş Amerikan edebiyatının ve mizahının öncüsü

Adil Moran

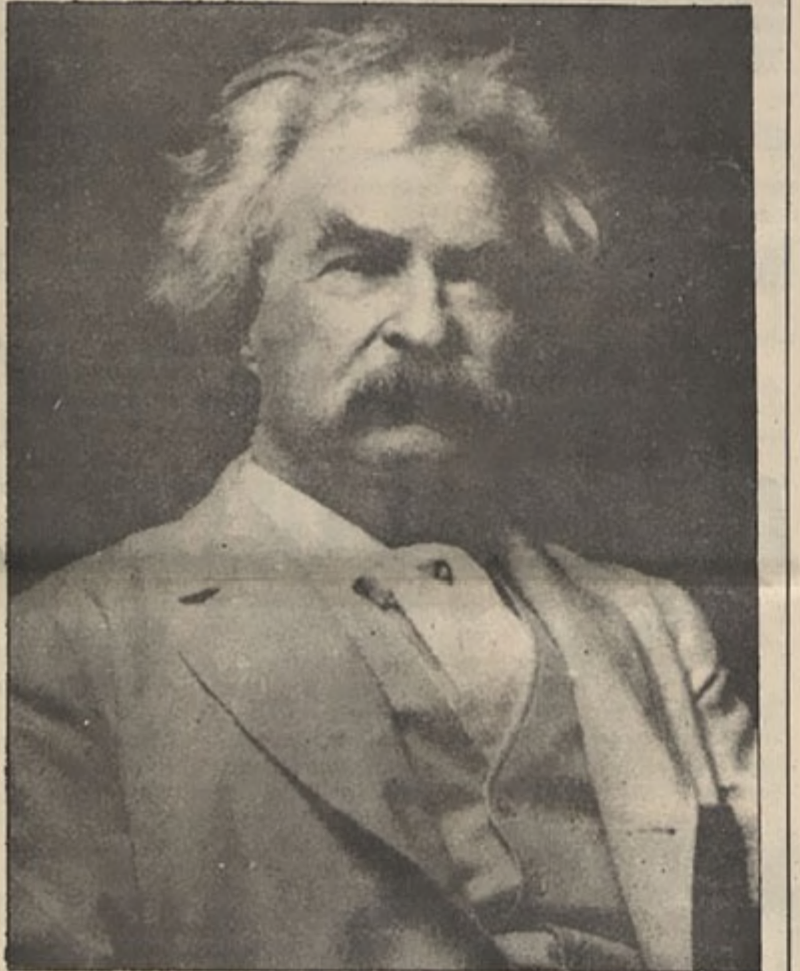
-Sağdaki kabarıklık sizin çok yürekli olduğunuzu gösteriyor ama, soldaki şu çıkıntıdan da son derece sakıngan olduğunuz anlaşılıyor.

Bu sözleri söyleyen ünlü bir frenoloji bilginiydi.

Olay 1865 yılında New York'ta geçiyordu. Parmakları ve elleri bir kimsenin kafasındaki girinti ve çıkıntılarda gezdirerek o kimsenin karakterini ortaya çıkarmak olan "Frenoloji", o çağda modaydı. Bu garip bilimin uzmanı, otuz yaşındaki müşterisinin başında parmaklarını bir süre daha gezdirdi. Daha birçok şey söyledi. En sonunda parmakları bir çukurlukta durdu.

-Size bir gerçeği daha açıklayayım efendim, dedi. Sizde en ufak bir mizah anlayışı bile yok !

Bu yargıyı giyen otuz yaşındaki adamın mavi gözleri o anda ışıl ışıldı. Çok eğlendiği besbelliydi. Eğer frenoloji uzmanına takma adını değil de asıl adını söylemiş olaydı, teşhis muhakkak çok değişik olacaktı. Çünkü Samuel Langhorne Clemens adını taşıyan, ama dünyaca Mark Twain diye tanınan bu adam Amerikan edebiyatının yetiştirdiği en büyük mizah yazarıydı.

Bu tarihten otuz yıl önce, 30 kasım 1835'de Missouri'ye bağlı küçücük Florida köyünde dünyaya geldiği zaman Sam Clemens ebesini de yanılgıya uğratmıştı. Ebesi, "Bu çocuk yaşamaz," demişti. Oysa vaktinden önce dünyaya gelen bu zayıf çocuk yaşayacak ve doğduğu köye de ün getirecekti.

Gerek Florida köyü, gerekse ailesinin 1838'de yerleştiği ve eski köyüne pek uzak olmayan Hannibal kasabası küçük Sam'da büyük etki yaratacak, daha sonra yazacağı "Tom Sawyer'in Serüvenleri" ve "Huckleberry Finn" gibi üstün yapıtlarının konuları hep buralarda geçecektir.

Bakkal olan Sam'ın babasının durumu Hannibal'de gittikçe gelişiyordu. Ama Sam, Mississipi kıyısında Tom Blankenship adında çok yaramaz, çok da arsız bir arkadaşla yalnayak başı kabak dolaşmaktaydı. İki çocuk ırmakta yüzüyorlardı. Mark Twain en aşağı yedi kez boğulma tehlikesi atlatmıştı. Yedisinde de onu tam zamanında kurtarmışlardı. Tom Sawyer, Sam Clemens'in ta kendisidir. Huckleberry Finn de arkadaşı Tom'dan başkası değildir. Twain'in romanlarında bu çocuklar inanılmaz serüvenler yaşarlar . Ve artık Yeni Dünyada sayısı pek azalmış olan bu tipler teknolojinin doruğuna ulaşmış günümüz Amerika'sında unutulmaz birer simge olarak yaşamaktadırlar.

Sam Clemens on iki yaşındayken okula gitmeyi bıraktı; babası birdenbire zatürreeden ölmüştü. O da bir matbaada çalışmaya başladı. Ama matbaacı para vermiyordu. Bu meslekten de ayrılarak Mississipi üzerinde işleyen vapurlarda çalışmaya başladı. Bir süre sonra Amerikan İç Savaşı patlayınca ırmaktaki bütün trafik durdu.

Bunun üzerine Sam Clemens Güney Ordusunun üniformasını on beş gün kadar giydi. Ne var ki savaş hiç hoşuna gitmiyordu. Kendini zengin olma hayallerine kaptırmıştı. Bunu gerçekleştirmek amacıyla Nevada'daki gümüş madenlerine koştu.

Ama Sam, kazmaktan çok yazmaktan hoşlanıyordu. Arkadaşları çalışırlarken o Nevada'da yayımlanan "Entreprisé" gazetesine mektuplar gönderiyor ve şuna benzer şeyler soruyordu: "Sekiz madenci bir şey bulmamak için toprağı kazarlarsa bir şey bulabilmeleri için yirmi madencinin ne kadar zaman toprağı kazmaları gerekmektedir?"

Bu mektupları eğlenceli bulan gazetenin sorumluları, bunları yayımlamakla kalmadılar; çok yetenekli gördükleri bu amatörü muhabir olarak kadroya aldılar. Mississipi'deki kaptanlık yaşamını anımsayan yazar orada çok kullanılan bir deyimi kendine takma ad olarak aldı. Bu büyük nehirde vapurların güvenle ilerleyebilmesi için sık sık suyun derinliği ölçülür ve "mark twain" diye bağırılırdı. Bu deyim, "iki kulaç" anlamına gelir.

Bir süre sonra mesleğinde oldukça ilerleyen Mark Twain üstüste iki kitap yayımladı. Adı tanınmaya başlamıştı ama, henüz özlemini çektiği maddesel rahatlığa ulaşmış olmaktan çok uzaktı. O sıralarda Olivia Langdon adında 22 yaşında güzel bir genç kıza âşık oldu. Üç kez evlenme önerisinde bulundu. Üçünde de reddedildi; çünkü gelenekçi bir aile olan Langdon'lar Mark Twain gibi bohem davranışları olan, yabancı ülkelere gezilere giden, koca koca puro sigaraları ve viski içen yazarlardan çekiniyorlardı.

Bir gün Olivia'nın babası Mark Twain'e :

-Sizinle ilgili bilgi edinmeye karar verdim, dedi. Bana üç dostunuzun adlarını verin!

Bunun üzerine genç adam Missouri'deki üç rahibin adlarını referans olarak verdi. Birkaç gün sonra sevgilisinin babası onu çağırdı ve aldığı mektupları Mark Twain'e gösterdi. Adamcağız dehşet içindeydi. Twain en amansız düşmanlarının adlarını vermişti. Üstelik rahiplerden biri şöyle yazıyordu: "Sam Clemens denen adam bir habistir, onun yeri ancak cehennem olabilir."

Ama bu korkunç yargı genç adamdan yana rol oynadı. Olivia'nın babası :

-Sizin hiç mi dostunuz yok, Tanrı aşkına? diye sordu.

Mark Twain, utangaç bir davranışla :

-Hayır, diye karşılık verdi.

Bunun üzerine öteki :

-Öyleyse ben sizin dostunuz olacağım, dedi. Son aylarda sizi daha iyi tanıdım ve beğenmeye başladım. Yanıldığımı da sanmıyorum, kızımı size vereceğim.

Aradan yıllar geçti. Mark Twain yetmiş beş yaşına basmıştı. 1910 yılının nisanındayız. Vakit akşama doğru. Hayatta kalan son kızı Clara babasının yatağının başucunda . Mark Twain genç kadını boyundan tutup kendine doğru çekiyor, kızını öpüyor ve şunları mırıldanıyor :

-Bırakın artık öleyim!

Ve birkaç saniye sonra son soluğunu veriyor.

Bu hafta doğumunun 140'ıncı, ölümünün de 65'inci yılı anılan Mark Twain'in sanatı ve düşüncesi hâlâ tartışma konusudur. Bununla birlikte bu büyük yazar çağının ve ülkesinin örnek bir simgesidir. Biz burada üç büyük yazarın Mark Twain'in edebiyattaki kişiliğiyle ilgili düşüncelerini sunmakla yetineceğiz.

Amerikan düşünür ve yazarlarından Upton Sinclair şöyle demişti : "Büyük yetenek sahibi bu adam kendini Amerikan esprisine kaptırmasaydı dünyanın en büyük hicivcilerinden biri olabilirdi."

İngiliz ozanı ve tiyatro yazarı T.S. Eliot ise Twain'den söz ederken şöyle diyordu : "Amerika için olduğu kadar İngiltere için de onun üslûbu belirli bir süre boyunca gerçek bir yenilik olmuştu."

Mark Twain'le ilgili olarak Ernest Hemingway'in de düşüncesi şuydu: "Bütün çağdaş Amerikan edebiyatı Mark Twain'in 'Huckleberry Finn' adlı kitabından çıkmıştır ... Bu kitap sahip olduğumuz en iyi kitaptır. Amerika'da yazılan her şey oradan gelmektedir. Daha önce bir şeycik yoktu. O zamandan bu yana da daha iyi bir şey olmadı."

Masallar geleceğin çocuk edebiyatında önemli rol oynamayacak ama, şimdi onlara eğilmek zorundayız

Çocuk edebiyatı diye bir şey var mıdır?

Yıllarca önce ortaya atılan ve hâlâ üzerinde tartışılan bir konu bu.

Sevigne Koleji Pedagoji Profesörü Isabelle Jan, 1969 yılında yayımlanan "Çocuk Edebiyatı Üzerine Deneme" adlı kitabında bu soruyu sorduktan sonra şöyle devam ediyor: "Bu soruya, iktisadî bir açıdan bakılırsa, 'evet' cevabını vermek gerekmektedir. Okul ve okuma yazma sorunlarını aşmış endüstri ülkelerinde kitap yayınlarının önemli bir bölümü çocuklara ayrılmaktadır. Okul kitaplarının ya da ansiklopedi ve belgesel yayınlar, gibi yardımcı okul kitaplarının dışında da çocuklar için çok geniş bir yayın alanı vardır." Yazar, alanın genişliğine karşılık, kökeni folklora dayanan masalların dışında yalnızca çocuklar için yazılmış, gerçek bir sanat eseri sayılacak kitapların pek az olduğunu da belirterek çocuklar için yapılan yayınlarla "Çocuk Edebiyatı" arasında önemli ayrımlar bulunduğuna işaret ediyor. Yine bu eserde okuma yazma sorununu çözmüş ülkelerde çocukların okuma mutluluğuna kavuşmasıyla buralarda ortaya çıkan çocuk yayınlarının aynı mutluluğa kavuşamamış geri bıraktırılmış ülkeler çocukları için pek anlam taşımayacağı gerçeğinin de altını çiziyor.

Kısacası, yazara göre çağımızda belki bir çocuk edebiyatı var ama, bu edebiyat yalnızca kalkınmış ülkelerin çocukları için. Isabelle Jan, Fransa'nın bile çocuk edebiyatı konusunda çok gerilerde kaldığını ve bu alanda gerekli atılımların yapılamadığını belirtiyor. Bu da gösteriyor ki, çocuk edebiyatı vardır, yaratılabilir. Ama çok zor bir yazı dalıdır : Başlıca çocuk edebiyatı ürünleri olarak görülen masallar dışındaki Robinson Crusoe, Oliver Twist vb. gibi eserler gözönüne alınırsa, bunlar gerçekte büyükler için yazılmış kitaplardır. Bu konu üzerinde ilginç gözlemlerde bulunan Anatole France, "Suzanne'ın Kitaplığı" adlı yazısında şöyle diyor :

"Masalları yaratanlar dünyayı kendilerine göre yeniden kurmaktadırlar ve güçsüzlere, sade kişilere, miniklere de kendilerine göre bir dünya kurma olanağını vermektedirler. Böylece en sevimli etki onlardan gelmektedir. Düş kurmaya, sevmeye, duymaya yardımcı olmaktadır onlar.

Masal yaratanlardan çocukların kafalarını cücelerve perilerle doldurup onları aldattıkları inancıyla korkmayınız. Çocuk bu tatlı düşlerle hayatın hiç bir ilişkisi bulunmadığını çok iyi bilmektedir. Çocukları asıl sizin o eğlendirici bilimselliklerinizi yanıltmakta ve kafasına düzeltilmesi zor, çeşitli yanlışlar ekip durmaktadır."

Gerek çocuk edebiyatının çok zor bir yazı dalı oluşunu, gerekse Türkiye çocuk ede-

Robinson Crusoe
Resimler:FERRUH DOĞAN

biyatının nitelik ve nicelik yönünden - bir iki olumlu kımıldanış dışında - kısır bir düzeyde oluşunu göz önüne alırsak, Isabelle Jan'ın ve Anatole France'ın üzerinde durdukları "Çocuk Masalları"nın Türkiye açısından çok daha büyük önem taşıdığını kavrarız. Yani çalışma ve araştırmalarımıza işin A'sından, masallardan başlamak zorunluğundayız.

İşte bu nedenle, Türkiye'ye özgü bir çocuk edebiyatı oluşturmaya ve giderek bir çocuk edebiyatı geleneği kurmaya giderken, ilk adımda karşımıza çıkacak olan masalları çok iyi bilmek, bu konu üzerinde geniş araştırmalar yapmak zorunluğundayız. Ancak bu aşamadan sonra "Yazı sanatının en zor dalı" olarak tanımlanan çocuk edebiyatı yolunda ilerleyebiliriz.

MASALIN TANIMI VE KAYNAĞI

Halkbilimi ve halk edebiyatı üzerine araştırmalarıyla tanınan değerli bilim adamımız Pertev Naili Boratav, "Masal"ı şöyle tanımlıyor:

Kırmızı Şapkalı Kız

"Masal, nesirle söylenmiş, dinlik ve büyülük inanışlardan ve törelerden bağımsız, tamamıyla hayal ürünü, gerçekle ilgisiz ve anlattıklarına inandırmak iddiası olmayan kısa bir anlatıdır."

Görüldüğü gibi, masallar yalnız çocuk edebiyatının başlıca kaynağı olmakla kalmıyor ; aynı zamanda halkbiliminin ve onun bir dalı olan halk edebiyatının incelediği konuların da başında geliyor. Öte yandan, - özellikle Türk masallarının başındaki tekerlemeler gözönüne alındıkta - birçok başka türle, türkü ile, âşık şiiriyle, oyunla, hikâye ile, Karagöz ve ortaoyunu gibi seyirlik oyunlarıyla da yakın ilişkisi var.

Masalların kökeni üzerine yapılan araştırmalar çok ilginç sonuçlar getirdiği kadar bu ürünlerin ne açıdan çocuk edebiyatının vazgeçilmez ögesi olduğunu da ortaya koyuyor. Burada hemen belirtmeliyiz ki, bu konuda Türkiye'de hemen hiçbir araştırma ve yayın yapılmamış ; ünlü bir yazarımızın yabancı kaynaklardan yararlanarak aktardığı bilgi ve yorumlar da birkaç yıl öncenin gazete sayfalarında kalmıştır. Biz de aşağıdaki örneği bu kaynaktan aldık.

Onyedinci yüzyılın tanınmış Fransız yazarlarından Perrault, halk masallarını derleyerek 1697'de "Ove Ananın Masalları" adlı bir kitapta topluyor. Türkçe de içlerinde olmak üzere birçok dile çevrilen, yüzlerce kez basılan, pek çok çocuğun ezbere bildiği bu masallar arasında "Mavi Sakalın Yedi Karısı", "Parmak Çocuk", "Çizmeli Kedi", "Ormanda Uyuyan Güzel", "Külkedisi" vb. de yer alıyor. Kısa sürede çocuk edebiyatı klasikleri arasına giren bu masallar, - tıpkı Türk masalları gibi - halkın kollektif malıdır ve çok eski dönemlerden kopup geliyor. (Bu açıdan Türk masal geleneğinin çok zengin olduğunu, bu masalların pek çok çeşitlemeleri, varyante'ları bulunduğunu hemen

Ormanda Uyuyan Güzel

belirtmeliyiz.) Bu çok eskilere gidiş, ünlü İngiliz yazarı Bacon'dan beri masalların kökenini araştırma çalışmalarına yöneltiyor incelemecileri. İlk kez Bacon, " bu masalların sembolik olduğunu ve bu sembollerin gerisinde daha başka gerçeklerin saklı bulunduğunu" ileri sürmüştü. Daha sonraki incelemecilerin bu konuda ne kadar ileri gittiklerini ortaya koymak üzere bir örnek verelim. Perrault'nun derlediği "Mavi Sakalın Yedi Karısı" masalının konusu kısaca şöyledir :

Mavi sakallı, iriyarı, korkunç bir adam, Mavi Sakal. Aldığı altı kadını da öldürmüş, her birini şatosunun her yanı kapalı bir odasındaki çengellere asmıştır. Yedinci karısına da bu korkunç odanın anahtarını verdikten sonra yolculuğa çıkıyormuş gibi yaparak onu denemek istemiş, "Bu anahtarla o odayı sakın açayım deme, yoksa mahvolursun," demiştir. Mavi Sakal gidince merakını gidermek için odayı açmıştır kadın ve kanlı cesetleri görür görmez anahtarı yere düşürmüştür. Anahtara bulaşan kanı çıkarmaya uğraşmışsa da becerememiştir ve sonunda Mavi Sakal şatoya dönmüş, onun odayı açtığını anlamıştır. Bunun üzerine kadına dua etmesi için bir çeyrek izin verip başlamıştır bıçağını bilemeye. Kadıncağız şatodaki kızkardeşi Anne'ın yanına koşmuş ve durumu anlatarak şatonun kulesine çıkıp erkek kardeşlerinin gelip gelmediğini gözetlemesini istemiştir Anne'dan. Bu gözetleme sırasında süre dolmuştur ; Mavi Sakal aşağıdan bağırıp durmaktadır. Ve sonunda sabrı tükenince yukarı fırlamıştır yedinci karısını kesmek üzere. Tam bıçağı kaldırdığı sırada kadının

Parmak Çocuk

erkek kardeşleri şatoya girerler, Mavi Sakalı öldürüp onu kurtarırlar.

Bu masalın kökeni üzerine çeşitli tezler ileri sürülmektedir :

1. Tarihçi tezler, XV. ya da XVI. yüzyıllarda geçmiş tarih olaylarının ya da bu olaylara ilişkin söylentilerin "Mavi Sakalın Yedi Karısı" adlı masala kaynak olduğunu ileri sürüyorlar.

2. Astronomiye dayanan tezler, bu çeşit masalların kökeninde şafağı, gurubu, geceyi, gündüzü görmekte ve böyle doğa olaylarının eski çağ insanlarının imgeleminde sembolik masalların filizlenmesine yol açtığını savunmaktadırlar. Bu görüşe göre Mavi Sakal, güneştir. Öldürdüğü yedi karısı ise hafta içindeki yedi şafaktır. Haftanın her günü güneş, doğarken bir şafağa öldürür. Gerçi bu sembolik hikâye feodal bir dönemde epeyce vahşileşmiş ve Mavi Sakal kanlı bir katil olarak gösterilmiştir. Yine de bu masalın çok eski dönemlere dayanan özü büsbütün bozulmamıştır. Mavi Sakal, Hint mitolojisinden gelme İndra, yani güneştir ; şimşekleri çaktıran, yıldırımları yağmurları yağdıran tanrılar tanrısıdır. Yedinci kadını kurtaran erkek kardeşler ise yine aynı mitolojideki "Açvin'lerdir : Sabah ve akşam yıldızları. Bunlar güneşin tutsak ettiği gün ışığını sabahtan akşama dek güneşle dövüşerek kurtarırlar.

3. Din'ci tezler, bu masal üzerine Hıristiyanlıkla ilgili,

Çizmeli Kedi

kendine göre birtakım sınavları olan kimi gizli ortaçağ derneklerini örnek göstererek yorumlar yapmışlardır.

4. Psikolojiyi temel alan tezler ise bu masalda insanoğlunun özündeki "merak güdüsü"nü bulmuşlar, bu güdünün özellikle kadınlarda çok keskin olduğunu, bu nedenle de Tevrat'taki Âdem ile Havva efsanesinin bile bu ögeye dayandığını belirtmişlerdir.

5. Felsefe temeline dayanan tezler ise çok çeşitlidir. Değişik öğretilere dayandırılarak yapılan yorumlardan bazıları şöyledir : a) Bu masaldaki gizli oda en üstün gerçeği, en bilinmeyeni simgeler. Oraya erişmek ölümdür, bu dünyadan uzaklaşmadır. b) Gizli ve yasak bölgeye

Nohut Oğlan (Türk masalı)

girmek isteyeni bu masaldaki anahtar gibi tılsımlı bir araç mutlaka ele verecektir. c) Daha diyalektik diyebileceğimiz bir yorum, ustalarla acemiler arasındaki çatışmayı görür masalın temelinde.

Bütün bu yorumların dayandığı temel gerçek, masalların insanlık serüveninin içinden kopup gelmiş olması ve az çok sembolizme yer vermekte bulunmasıdır. Böylece Anatole France'ın görüşleri de doğrulanmakta, masalların çocuk üzerinde olumlu etkiler yarattığı anlaşılmaktadır.

TV programı

19.00 HABERLER

19.05 LASSİE

"Yaşlı İnek" adını taşıyan bölümde, İhtiyar Ben zehirlenmekte olan bir ineği kurtarır. Sahipleri bir süre sonra ineği geri alırlar İnek, hayatını kurtaran ihtiyar Ben'i unutmaz ve geri döner. Bu arada ineğin sahibi bir kaza sonunda ayağını kırar.

19.30 TÜRK HALK MÜZİĞİ

Özay Gönlüm "Yaren"i ile birlikte hem çalacak, hem söyleyecek.

Ege yöresinden derlediği türkülerle büyük bir ün yapan Özay Gönlüm, bu kezde sevimli ninenin mektuplarıyla ekran başında iz levicilerehoş daki kalar yaşatacak

19.50 HALKIN DİLİNDEN TELİNDEN

Edebiyatımızda 16.- yüzyıldan başlayarak belirmeye başlayan "Aşık Edebiyatı" değişik bir söz ustalığını da beraber getirir. Bu edebiyatın ustaları "Aşık" adını alırlar. Prof. Dr. İlhan Başgöz'ün sunduğu bu programda, saz şairlerinin sevgileri ve sevgilileri ekrana geliyor. Erzurumlu Emrah, Gevheri, Karacaoğlan, Ruhsati, Veysel ve Aşık Veli'nin şiirlerini Gülgün Kutlu ile Sadrettin Kılıç seslendirecekler.

20,15 ENERJİNİN FATURASI

Enerji kaynaklarımızdan elektrik konu edilirken, termik ve hidrolik santrallerimizin bugünkü durumu ele alınıyor.

20.30 HABERLER

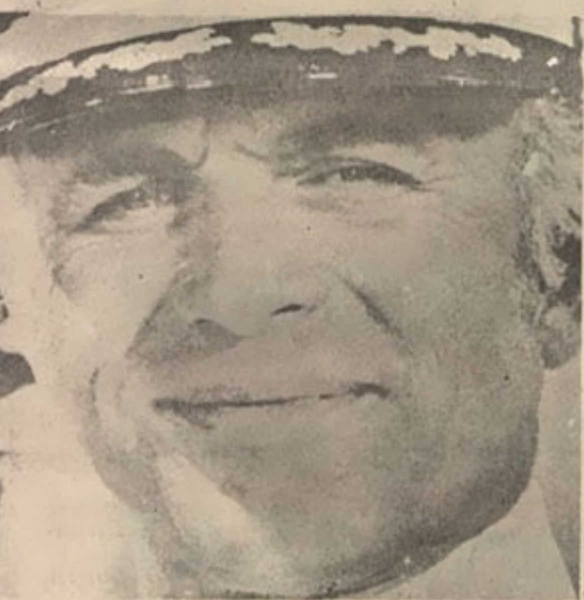
21.15 MİNİK KONSER

Piyanoda Tuvana Alton tarafından, Bach'ın "Prelüd Füg. No' 6. Re Minör" parçası seslendirilecek.

21.20 ÇÖZÜME DOĞRU

Türkiye'nin konut sorunu ve bunun öz kaynaklarla çözüm yollarının tartışıldığı programa konuk olarak Mete Tapan, İlhan Tekeli, Ermukan Şengezer, Aykut Mutlu ve Kadrı Atabaş katılıyorlar.

22.00 AŞK GEMİSİ

Yetimhaneden bir bebeği evlat edinmek isterler.

Fakat son anda bebeğin annesinin vermekten vazgeçmesi üzerine çok üzülürler. Evlat edinme işlerine bakan Peder Ramos'un yanında kilise işlerini gören haylaz ve yalancı Pepito vardır.

Çok üzülen genç kadını oyalamak işi Pepito'ya düşer.

Dizinin son olayı, babasının kurduğu sağlık enstitüsünü yöneten April, enstitunün idarecilerinden bir çift ile geziye çıkar. Gemide eski dostları pazarlamacı Van ile karşılaşırlar.

Aşkta Çelişki, adını taşıyan bölümde doktor ile kaptan ilk kez bir konuda karşı karşıya geliyorlar. Geziye yalnız başına çıkan genç ve güzel bir kadın ikisinin de başını döndürür ve nerede ise iki eski dostun aralarının açılmasına neden olur.

Genç kadın ise her ikisine de ilgi göstermektedir.

Gemide çocukları olmayan genç bir çift vardır.

April, Van'a enstitünün başına geçmesini önerrir.

22.50 HABERLER

Halkın Gazetesi
Demokrat

- BAS–SAN Basın Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına imtiyaz sahibi DURSUN AKÇAM
- Genel Koordinatör: Arslan Başer KAFAOĞLU
- Yazıişleri Yönetmeni: Bülent ÖZÜKAN
- Sorumlu Yazıişleri Müdürü: Işık YURTÇU
- Ankara Temsilcisi: Dr. Ergin ATASÜ
- Demokrat Ofset tesislerinde yayına hazırlanmış, Hürriyet Ofset tesislerinde basılmıştır.
- İstanbul Bürosu: Çatalçeşme Sok. No: 50 Cağaloğlu/İSTANBUL Telefon: 28 08 15 Yıl: 11 Sayı: 3237
- Ankara Bürosu: Konur Sokak 24/19 Kızılay /ANKARA

Spor... Spor..

Emek (!) karşılığını bekliyor

Ya federasyon başkanlığı ya da 81 'de milletvekilliği

- Ilgaz Ankara'da hükümet kapısını aşındırıyor
- AP içinde Ilgaz'ı destekleyenler çoğunlukta
- B.Almanya maçından sonra açıklama yapılması bekleniyor

DEMOKRAT HABER MERKEZİ (Zuhal AYGÜN)

Fenerbahçe Külübü Başkanı, Faruk Ilgaz,önce Adalet Partisi'nden milletvekili olabilmek için uğraştı, bunu elde edemeyince federasyon başkanlığı için Ankara'yı kapı komşu yaptı.

Uzun bir süre AP' İstanbul İl Başkanlığını yapan Faruk Ilgaz, geçen seçimlerde AP'den milletvekili olmak istedi. Fakat, ön seçimlere katılmadan direk olarak listeye girmek isteyen Faruk Ilgaz'ın bu isteği gerçekleşemedi. Milletvekilliği için her gün Ankara'ya taşınan Fenerbahçe Kulübü Başkanı Ilgaz sonunda eli boş döndü. Ancak, bu işin peşini bırakmak niyetinde değildi. Milletvekili olmayı başaramamıştı ama bir başka önemli yere gelmeli idi. 14 Ekim seçimleri soucunda AP azınlık hükümetini kurmaya başarmıştı. O halde, kendilerine yaptığı bu kadar zamanlık hizmetin karşılığını vermeleri gerekirdi. Şu andaki en iyi yer ise federasyon başkanlığı idi. Nasıl olsa, tüm önemli yerlerdeki adamlar değiştiriliyordu. Bu durumda federasyon başkanının da değişmesi olağan bir durum olmakta idi ve büyük bir ihtimalle de değişecekti. Bu durumda federasyon başkanlığına en büyük ve daha da ilerisi tek aday kendisinin olması gerekirdi. Düşünceleri bu çevrede olan Faruk Ilgaz,parti içindeki bazı çevrelerden de destek görünce, bu kez de federasyon başkanlığı için Ankara kapılarını aşındırmaya başladı. Başkanlığı kabul edildiği takdirde, bu büyük bir olasılıkla Batı Almanya maçından sonra açıklanacaktır.

Bazı büyük kulüplerin yönetici ve başkanları Faruk Ilgaz'ın federasyon başkanlığına getirilmesine karşı çıkmaktadır. Karşı çıkış nedeni olarak ise Fenerbahçe maçlarında, hakemlerin karşı takım aleyhine karar verdikleri zaman, bunun nedeni olarak Faruk Ilgaz'ın gösterileceğini ileri sürmektedirler. Ayrıca, hakemlerin Fenerbahçe maçlarında rahat karar veremeyeceklerini,devamlı bir tedirginlik içinde olacakları ileri sürüldü.

Faruk Ilgaz, AP yöneticilerinin önüne iki seçenek hakkı bırakmıştır ya federasyon başkanı olacak veya 1981 de milletvekili. Bu sorunun ne şekilde çözümleneceği ise önümüzdeki günlerde belli olacaktır.

Veli Ballı ve Mehmet Yurdadön, Atatürk Koşusuna hazırlanıyor

ANKARA

Türk atletizminin iki ünlü ismi Veli Ballı ve Mehmet Yurdadön, ,27 Aralık'ta yapılacak Büyük Atatürk Koşusu için hazırlıklarını sürdürmektedirler.

Istanbul Bankası Gençlik ve Spor Kulübü Atletizm Antrenörü Hikmet Kirzuk, takımından şampiyonluk beklediğini açıklayarak, şöyle dedi:

"Veli Ballı'lı, Mehmet Yurdadön'lü, yarının şampiyonları Ergun Yurdadön'lü Yılmaz Kaya'lı takımımızla, 27 Aralığın hazirliklarina devam ediyoruz, Büyük Atatürk 'ün adını taşıyan bu geleneksel koşunun önemini çok iyi biliyoruz. Bu yıl, çok kuvvetli takımlar büyük kupayı kazanmak için koşacaklar. Zonguldak MTA, Karagücü, Ankara MTA güçlü ekipler kurdular" dedi.

ULUSAL ATLETİMİZ VELİ BALLI

KISA... KISA... KISA...

Mersin İdmanyurdu şampiyonluğa doğru gidiyor.

Mersin İdmanyurdu Kulüp Başkanı Hadi Doğan, "Sezon başında şampiyonluk hesabımız yoktu, futbolcularımızın azmi bizi bu yola itti. Liderlik, teknik adam, futbolcu yönetici taraftar ve tüm Çukurova'nın elbirliği ile ulaştığımız yerdir. İkinci varıda da, tüm güçlüklerin, el birliği ile üstesinden geleceğiz ve çalışmalarımız şampiyonluk hedefine dönük olacaktır" dedi.

Sebat Gençlik sonuçtan memnun

Sebat Gençlik Antrenörü Ali Kemal Özcan, "İlk yarıda aldığımız sonuç sevindiricidir. Şu anda ligde bulunduğumuz yerden daha iyi bir yer elde edebilmek için ikinci yarıda çalışmalarımızı yoğun bir şekilde sürdüreceğiz" dedi.

Şekerspor kendini yenileyecek

Şekerspor Genel Kaptanı Necmettin Karataylı, ligin ilk yarısında gayelerine ulaştıklarını söyledi.

Sözlerine devam eden Karatay'lı, "Liderle aramızda sadece üç puan farkı var. Bu bizim için sevindiricidir. Ikinci yarıda taraftarlarımız bambaşka bir Şekerspor seyredeceklerdir" dedi.

Berlin arslanları unutulmamalı

İSTANBUL

Beşiktaş Yönetim Kurulu üyelerinden Hüseyin Özay, "Berlin zaferini yaratanlar unutulmamalı" dedi. Özay konu ile ilgili konuşmasını şöyle sürdürdü. "Bütün ulusca zaferini beklediğimiz Ulusal Takımımızın Almanları yenmesi imkansız değildir. Futbol sürprizlerle doludur. Biz Malta'yı Malta'da yendik. Almanlar ise golsüz berabere kaldılar.

Ulusal Takımımız için en büyük doping moral olacaktır. Bu moralj de en etkili şekilde bir zamanlar Almanya'yı Almanya'da 2-1 yenen o maçın kahramanları verebilecceklerdir. O günkü kadro Almanya'da mutlaka götürülmeli ve o gün ulusal formayı giyecek olanlarla tanıştırılmalıdır. Bunun çok yararlı bir iş olacağına inanıyorum."

Eski Beşiktaşlı Ulusal futbolcu Ali İhsan Karayiğit yeni transferleri ağır birdille suçladı

İSTANBUL

Beşiktaş'ın eski Ulusal futbolcularından Ali İhsan Karayiğit "Beşiktaş'ın yeni transferlerinden Necdet, Mehmet, Ekşi, Bora ve Akif'in aldıkları paraları haketmediklerini söyledi.

Aliihsan Karayiğit özetle şöyle konuşmuştur:

"Forma aşkı, çalışma hırsı ve aldığının hakkını verme diye bir şey vardır. Ama bugüne kadar büyük paralar ödenerek alınan futbolcularımızda ne yazık ki bunların hiç birini göremedik. Şimdi onlara soruyorum? Aldığınızı hakettiniz mi? Oysa bu futbolcular eski takımlarında oynadıkları yıllarda tek başlarına maç kazanan adamlardı. Bugüne kadar acaba Beşiktaş'a kaç maç kazandırdılar. Kollektif oyun bir tarafa kişisel gayretten yoksun öncelikle kendisini yönetmekten aciz, futbolcunun Beşiktaş gibi adı da tarihi de büyük bir kulüpte daha dün geldiği halde kaptanlık görevi yapması doğru değil. Kaptanlık bir kıdem meselesidir, saygınlık meselesidir ve saha içinde de dışında da ağabeylik meselesidir."

Yenilerin yanı sıra eskilerden de futboluna katıksız inandığım Türkiye'nin en iyi futbolcularından biri ,olarak gördüğüm Kemal Kılıç, bu güne kadar verebileceğinin ancak onda birini verebilen Kemal Kılıç, yeniden kazanılmasına inandığım Şaban ve kendisinden bir şey beklediğimiz Samet vardır. Her Beşiktaş'lı kadar üzgün ve efkarlıyım. Ben Beşiktaş'ın altın çağını yaşayanlardan biriyim. Kimse benim kadar üzgün ve öfkeli olamaz. Güç durumların düzeleceğini umutla bekleyenlerden artık bir taraftar olarak bekleyenlerden biriyim. Yukarıda saydığım isimleri uyarmak gereğini duydum, çünkü hepsi de yetenekleri açısından Türkiye'nin en iyi futbolcularıdır. Aldıklarını helal ettirsinler eğer bu işi yapmıyacaklarsa aldıklarını sadaka olarak kabul etsinler" dedi.

Genç cimnastikçilerimiz Romanya'ya gitti

ANKARA

Romanya'nın Focsani kentinde düzenlenecek Balkan Gençler Jimnastik Şampiyonası'na katılacak Ulusal Genç Cimnastik Takımımız dün akşam İstanbul'dan trenle Romanya'ya gitti.

21-23 Aralık günleri yapılacak olan Cimnastik Şampiyonası'na Federasyon Üyesi Ercüment Varol'un başkanlığında giden kafilemizde hakem olarak Aysel Ebil, Antrenör olarak Gülser Oraklıbel ve Nurhan Dağıştanlı ile şu sporcular bulunmaktadır.

Manolya Akın, Hülya Turgut, Handan Turgut, Ergül Özgür, Eda Yıldırım, Salih Pınar, Seyfettin Gebeş.

ULUSAL TAKIMIMIZIN KOZLARINDAN SEDAT III HAZIRLIK MAÇINDA

Sabri Kiraz, "Hepimiz morale gereksinim duyuyoruz,, dedi

- Almanlar her bakımdan bizden üstün ama... Futbol sürprizlerle doludur

Ulusal Takımlar Başantrenorü Sabri Kiraz, eleştirilere büyük saygı duyduğunu ancak bunların daha çok moral verici yönde olması gerektiğini savundu.

Sabri Kiraz verdiği demeçte, "Büyük bir maç öncesi hepimizin yüksek morale gereksinimi var. Ben dahil futbolcularım Batı Almanya maçının havasına çoktan girdik. Herkes bize akıl veriyor, oysa şu anda moral verilse çok daha yararlı olur. Almanların form durumu belli. Çok iyi durumdalar, her bakımdan bizden üstünler fakat futbol sürprizlerle doludur. B. Almanya maçında tek amacımız var, o da kazanmaktır.

Ulusal Takımlarımız bu güne kadar bütün zorlu maçların üstesinden gelmeyi başarmışlardır. Almanların iddialı konuşmaları bizi küçümsemeleri bir yerde futbolcularımızı kamçılamaktadır" dedi.

Alman Ulusal Takımı Teknik Direktörü "TÜRKİYE MAÇI KAZANABİLİR,,

- Türklerin üç tehlikeli ismi var
- Seyirci avantajını kaybettik

Almanya Ulusal Takımı Teknik Direktörü Darwel, Türkiye-Almanya ile Avrupa Uluslar Kupası Grup Birinciliği'ni belirleyecek olan karşılaşmadan önce verdiğidemeçte, Türkiye'nin maçı kazanabilecek şahs ve avantaja sahip olduğunu belirtmiştir.

Darwel daha sonra, "Maç öncesi piyasaya sürülen 100.000 adet biletin 45.000 adeti Türkiye'li işçiler tarafından satın alınmıştır. Bu Almanya'nın seyirci avantajını kaybettiğini göstermektedir. Engin ve Erhan Alman futbolunun inceliklerini bildiklerini, kaleci Şenol'un sürekli formunu koruyan birisi olduğunu unutmamalıyız. Ayrıca Türkiye'nin beklenmedik anda büyük başarılar kazanabilen bir yapıya sahip olduğu da bilinmektedir" diyerek, maç öncesi kuşkularını kamuoyuna açıklamıştır.

ALMAN ULUSAL TAKIM TEKNİK DİREKTÖRÜ JUPP DERWALL

Batı Almanların büYÜK KOZU RUMMENİGE — Takımın beyin görevini üslenen Hans Müller — Her pozisyonda neticeye girebilen , Fischer.

Derwall'ın korktuğu Türk futbolcusu Engin — Almanya'da yetişmiş klas bir Türk futbolcusu Erhan Önal — Avrupa kupalarında kendinden bahsettiren Şenol

RUMMENİGE BİR MAÇTA GORULUYOR'

İşçiler, Köylüler, Emekçiler!

Halkın Gazetesi

Demokrat

Yakında Tüm Yurtta

Ahmet YILDIZ
Arslan Başer KAFAOĞLU
Can YÜCEL
Doğu ERGİL
Dursun AKÇAM
Emil Galip SANDALCI
Emre SENAN
Enver GÖKÇE
Ergin ATASÜ
Fikret OTYAM
Gülten AKIN
Günay AKARSU
Haslet SOYÖZ
Hayati ASILYAZICI
Hıfzı TOPUZ
İlhami SOYSAL
Mehmet BAYRAK
Rıfat ILGAZ

Mert BAŞAT
Murat BELGE
Muzaffer ERDOST
Niyazi AĞIRNASLI
Özdemir İNCE
Selçuk DEMİREL
Talip APAYDIN
Turhan TEMUÇİN
Türkkaya ATAÖV
Vahap ERDOĞDU
Vedat DALOKAY

İşçiler, Köylüler, Emekçiler!

Halkın Gazetesi

Demokrat

Tüm Yurtta

Ahmet YILDIZ
Arslan Başer KAFAOĞLU
Can YÜCEL
Doğu ERGİL
Dursun AKÇAM
Emil Galip SANDALCI
Emre SENAN
Enver GÖKÇE
Ergin ATASÜ
Fikret OTYAM
Gülten AKIN
Günay AKARSU
Haslet SOYÖZ
Hayati ASILYAZICI
Hıfzı TOPUZ
İlhami SOYSAL
Mehmet BAYRAK
Mert BAŞAT

Murat BELGE
Muzaffer ERDOST
Niyazi AĞIRNASLI
Özdemir İNCE
Rıfat ILGAZ
Selçuk DEMİREL
Talip APAYDIN
Turhan TEMUÇİN
Türkkaya ATAÖV
Vahap ERDOĞDU
Vedat DALOKAY

İşçiler, Köylüler, Emekçiler!

Halkın Gazetesi

Demokrat

Tüm Yurtta